

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๔

ประจำเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๑๐

สมเด็จพระยาธำรงราชานุภาพ (๒๔๐๕ - ๒๔๘๖)

H.R.H. PRINCE DAMRONG RAJANUBHAB

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๔

กรกฎาคม — สิงหาคม ๒๕๑๐

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สารบัญ

ระบบการจัดหมู่หนังสือของ

หอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกา กาญจนา ไสภโคตร . . . ๑๗๑

ข้อเสนอแนะในการใช้หนังสือและ

วัสดุประกอบการสอนในห้องสมุด บรรจง นีวาตะบุตร . . . ๒๐๕

ข้อสังเกตเรื่องวรรณคดีไทย ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ๒๑๔

บทบรรณาธิการ : งานของ สมเด็จพระเจ้า

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ๒๓๕

แผนกข่าว ๒๓๕

T. L. A. BULLETIN

Volume 11, No. 4

July - August B.E. 2510 (1967)

Contents

National Library of Medicine Classification	Kachana Sophanodorn	171
Teaching by Library Materials	Bunchong Nivasabutra	209
Notes on Thai Literatures	M.L. Boon Lua Debyasuwan	214
Editorial: Prince Damrong and His Library Works		235
News		239

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๑

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายกสมาคม

อุปนายก

เลขาธิการ

เหรัญญิก

บรรณารักษ์

ปฏิคม

นายทะเบียน

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

ประธานแผนกจัดพิมพ์

ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด

ประธานแผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ

ประธานแผนกศูนย์รวมยืม

ประธานแผนกหาทุน

ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์

ประธานแผนกชมรมห้องสมุด

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

— นางสาวบุญจอน อินทรกำแหง

— นางแม่นี่มาส ชวลิต

— นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

— นางสาวกมล สมบัติศิริ

— นายชลัช ลิขระเวช

— นางสาวลมูล รัตติกาล

— นายทวี มัชระโกษา

— นางสาวอภัย ทศิยะโพธิ์

— นางนิตยา รุฑามาศย์

— นางสาวรส วงศ์ยังอยู่

— นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

— นายเออ ยมประเกศ หงสกล

— นางสาวศรีทอง สี่หาพงศ์

— นางแม่นี่มาส ชวลิต

— นางแม่นี่มาส ชวลิต

— นางจิตตรา ประนิช

— นางสาวสทิตลักษณ์ อัมพวันวงศ์

— นายสุข พงษ์สถิตย์

— นายฉุน ประภาวิวัฒน์

— นางสาวนิลวรรณ บันทอง

— นายกระจำ แม่นญาติ

— นางสาวสินทร์ ช่างโซติ

— นางวิมลเพ็ญ ชัยปาน

— นางสาวบุญใจ กองประกิจฐ์

— นางมาเรียม เหล่าสนท

— นางทรรคนิยา กลยาณมิตร

— ม.ล. จ้อย นันทวิจิตร

Office Bearers of the T.L.A. 1967-68

President	— Miss Runjuan Intarakumhang
Vice President	— Mrs. Maenmas Chavalit
Secretary	— Mrs. Kulasap Kesmankit
Treasurer	— Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	— Mr. Shalash Liyavanijia
Chief of Reception Committee	— Miss Lamool Ratakorn
Registrar	— Mr. Tawee Mukatarakosa
Chief of Foreign Relations	— Miss Uthai Dhutiyabhodhi
Chief of Library Training	— Mrs. Nitaya Jutamart
Chief of Public Relations	— Miss Rasa Wongyoungyu
Editor of the T.L.A. Bulletin	— Dr. Damromg Bejrablaya
Chief of Publication	— Mr. Eua Busapakes Hongskul
Chief of Library Clinic	— Miss Srithong Sihapongsa
Chief of Bibliography	— Mrs. Maenmas Chavalit
Chief of Union Catalog	— Mrs. Maenmas Chavalit
Chief of Fund Raising	— Mrs. Chittra Prani
Chief of Gifts and Exchanges	— Miss Suthilak Ambhanwong
Chief of Provincial Library Club	— Mr. Sook Pongsatidya
Member	— Mr. Chun Prabhavi-vadhana
Member	— Miss Nilawan Pintong
Member	— Mr. Krachang Manyati
Member	— Mrs. Sirin Chuangchote
Member	— Mrs. Vibulpen Chaipani
Member	— Miss Boonchue Ongkapradit
Member	— Dr. Maria L. Soonthorn
Member	— Mrs. Tusneeya Kulayanamit
Member	— M.L. Joy Nanthivachrinta

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประจำกองบรรณาธิการ

นายกระจำน แม่ญาคี
นายเอื้อ ยะประเกศ หงสกุล
นายทวี มุขระโกษา
นายชลธิช ลิขระวณิช

น.ส. สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์
น.ส. ผกาขวรรณ เขมฤฎกาญจน์
น.ส. ทองหยด ประทุมวงศ์
น.ส. อัมพร วีรวรรณ

เจ้าของ:

ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา:

สำนักงาน:

พิมพ์:

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตึกอรรถเทพวิทยุ เลขาที่ ๒๕๑ หน้าวัดบวรนิเวศ

ถนนพระสุเมรุ บางลำพู พระนคร

โรงพิมพ์ไทยเชมม ถนนเฟื่องนคร พระนคร

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

T. L. A. BULLETIN

Official Bi-monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablaya

Editorial Staff

Mr. Krachang Manyati

Mr. Eua Busapakes Hongskul

Mr. Tawee Mukatarakosa

Mr. Shalash Liyavanija

Miss Suthilak Ambhanwong

Miss Phakaivan Benchakarn

Miss Tongyod Pratoomvongs

Miss Amporn Viravathana

Owner

Thai Library Association

Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoranives, Bangkok, Thailand

Printed at Thaikasem Press, Bangkok, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner).

ระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน

กาญจนา โสภโณคร

ระบบการจัดหมู่หนังสือของห้องสมุด
ต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา มีมากมายหลาย
ชนิด แต่ที่นิยมและเป็นที่ยอมรับกันแพร่
หลายจนลงยารับนามกัน คือ :

1. Dewey Decimal Classification.
2. Bliss Bibliographic Classification.
3. Colon Classification.
4. Barnard Classification.
5. Cunningham Classification.
6. Boston Medical Library Classification.
7. Universal Decimal Classification (U.D.C.)
8. Library of Congress Classification (L.C.).
9. National Library of Medicine Classification.

เพื่อจะทราบว่าการจัดหมู่หนังสือทาง
การแพทย์ของห้องสมุดต่าง ๆ ในสหรัฐ
อเมริกา ระบบใดเป็นที่นิยมแพร่หลาย
มากที่สุดเพียงใด Lucia Graf ได้รายงาน
ความนิยมระบบการจัดหมู่หนังสือทางการ
แพทย์ของห้องสมุดต่าง ๆ ทั่วโลก เมื่อ
ค.ศ. ๑๙๕๔ ข้อมูลที่แสดงได้รวบรวม
จากห้องสมุดต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๖๘๑ แห่ง
ในจำนวนนี้ได้รวมห้องสมุดทั่ว ๆ ไปที่มี
หนังสือทางการแพทย์ มากพอ ๆ กับ ห้อง
สมุดเฉพาะวิชาการแพทย์ ด้วย Graf ได้
แสดง สถิติ ความนิยม ของโลกที่ใช้ระบบ
ต่าง ๆ ในการ จัดหมู่หนังสือทางการแพทย์
ดังต่อไปนี้ :—

	Total	U.S. & Canada	Europe	Africa	Latin. America	Asia	Australia
Dewey	126	92	14	2	8	4	6
U.D.C.	76	—	70	—	4	1	1
Lib.'s own class.	79	16	58	1	1	3	—
Boston Med. Libr.	89	85	1	—	—	3	—
L.C.	71	62	7	1	—	1	—
Cunningham	39	35	2	—	2	—	—
Army Med. Libr.	27	25	1	—	1	—	—
Sans Systeme	93	27	63	—	1	1	1

จะเห็นได้ว่า ระบบ ของ หอสมุดแพทย์ แห่งชาติอเมริกัน (National Library of Medicine ซึ่งเดิมชื่อ Army Medical Library และ ต่อมา เปลี่ยนเป็น Armed Forces Medical Library) ในระยะนั้น ยังมีสถิติตัวเลขต่ำ แต่ปัจจุบันมีผู้นิยมและเห็นประโยชน์ของการ จัดหมู่หนังสือ ทาง การแพทย์ตามระบบมากขึ้น และจะเริ่ม ใช้ในห้องสมุดแพทย์ท้องถิ่นใหม่ แม้ ว่าห้องสมุดแพทย์ เก่า ๆ จะเห็นด้วย กับการจัดหมู่หนังสือทางการแพทย์ตามระบบ ของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน แต่ ไม่สามารถเปลี่ยน ตามที่ต้องการได้ ด้วย เหตุผลที่ว่า ไม่พึงประสงค์จะทำการ จัด แบ่ง หมู่หนังสือ ทั้งหมดใน ห้องสมุด เสีย ใหม่ ดังนั้นจึงคงพบว่าปัจจุบันยังมีผู้ใช้ ระบบของเดิม ในห้องสมุดแพทย์ต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นก่อนระบบการจัดหมู่หนังสือเฉพาะ วิชาการแพทย์จะโด่งขึ้น เช่น ห้องสมุด วิทยาศาสตร์การแพทย์ ของมหาวิทยาลัย อิลลินอยส์ ที่ชิคาโก เป็นต้น ขอนห้อง สมุดบาง แห่ง ในสหรัฐอเมริกา แก้ปัญหา โดยการ ตัดตอนหนังสือที่ตรงกับศักราช ใหม่ เขามาเริ่มจัดแบ่งหมู่หนังสือตาม

ระบบของหอสมุดแพทย์ แห่งชาติ อเมริกัน และคัดเลือก หนังสือที่ดพมพ ในระยะหลัง มาทำการ จัด หมู่ หนังสือ ตาม ระบบใหม่ (Reclassify) ย้อนหลังไปประมาณ ๕ ถึง ๗ ปีเท่านั้น ส่วนที่เหลือคงไว้ตามระบบ เดิม เพราะเล็งเห็นว่าผลที่ได้จะไม่คุ้มกับ ค่าใช้จ่าย เวลาและแรงงานที่เสียไป ที่ ทำเช่นนั้นได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ ของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นต้น.

ระบบการจัดหมู่หนังสือ ของ หอสมุด

แพทย์แห่งชาติอเมริกัน (NLM)

ประวัติความเป็นมา

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน โดยความร่วมมือ ของ มลนิธี ร็อคกเฟลเลอร์ ได้ จัด ให้มีการสำรวจห้องสมุดต่าง ๆ ในสหรัฐ-อเมริกา จากรายงานการสำรวจห้องสมุด แพทย์ทหารบกซึ่งดพมพในปีค.ศ. ๑๙๔๔ ได้เสนอแนะให้มีการ จัดแบ่ง หมู่หนังสือ ของ ห้องสมุด แพทย์ ทหารบก ตาม ระบบ ใหม่ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในเรื่อง การทำบรรณานุกรมบริการ ตลอดจนงาน เทคนิคอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงได้ตั้งกรรมการ ชนคณะหนึ่ง เพื่อกำเนนการให้เข้าไปตาม

ข้อเสนอแนะ คณะกรรมการได้สำรวจการจัดหมู่หนังสือระบบต่าง ๆ แต่ไม่มีระบบใดเหมาะสมที่จะใช้จัดหมู่หนังสือทางวิชาการแพทย์ ให้ได้ประโยชน์สมควรคำนึงหมายเลข Mary Louise Marshall สมาชิกคนหนึ่ง ในคณะกรรมการจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้คิดค้นหาวิธีจัดหมู่หนังสือวิชาการแพทย์ และ วิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องขึ้นใหม่ อันจะเป็นระบบการจัดหมู่หนังสือทาง วิทยาศาสตร์ การแพทย์โดยเฉพาะอีกระบบหนึ่ง ซึ่งจะสามารถใช้แทนหมู่ QM-QR และหมวด R ซึ่งเป็นหมวดวิชาการแพทย์ในระบบของ หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) ได้เป็นอย่างดี.

การประชุมปรึกษาหารือ ระหว่าง แพทย์ นักวิทยาศาสตร์และบรรณารักษ์ ได้ทำให้เกิดขึ้นหลายครั้ง ผลของการนี้ โดยความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญทั้งหลาย ซึ่งไม่เห็นด้วยที่จะทำการปรับปรุงแก้ไขหมู่หนังสือ QM-QR และหมวด R ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ทำให้มีการจัดพิมพ์คู่มือการจัดหมู่หนังสือแบบใหม่ขึ้นเป็นครั้งแรกชื่อว่า Army Medical

Library Classification: Medicine. Preliminary edition. 1948.

เนื่อง จากหมวดต่าง ๆ ในระบบใหม่นี้ ได้มีนโยบายให้สอดคล้อง กันกับระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ฉะนั้นเลขหมู่จึงประกอบด้วย ตัวอักษร ซึ่งใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ ผสมกับตัวเลข และมีตารางลอย (Floating tables) ที่จะช่วยให้ขยายเลขหมู่ ออกไปได้มาก โดยไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากสับสน ระบบการจัดหมู่หนังสืออย่างละเอียดนี้ อาจจะนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับหนังสือของห้องสมุดแพทยทุกขนาด.

คู่มือที่ได้ออกพิมพ์เป็นปฐมนี้ได้นำมาทดลองใช้ใน ห้องสมุดแพทยทหารบก ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ จนถึง ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ระหว่างนี้ได้นำห้องสมุดหลายแห่งนำเอาไปใช้ เช่น Veterans Administration Hospital Library; University of Arkansas Medical School Library; Los Angeles County Medical Society Library และ Tulane Medical School Library.

ระบบการจัดหมู่หนังสือฉบับปฐม

(Preliminary edition) ประกอบด้วย:—

1. Uniform notation สำหรับใช้เป็น Form division.

๒. ตารางล่อยทำให้มี Standard subdivisions เพื่อขยายเลขหมู่ ออกไปอีก.

๓. จัดพวกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ อวัยวะส่วนหนึ่ง ๆ ของร่างกาย ไว้ด้วยกันตามหลักกายวิภาค-ศาสตร์ภาคปฏิบัติ.

๔. การจำแนกสาเหตุของการเกิด โรคทางกายวิทยา อาศัย ตามหลักในหนังสือ Standard Nomenclature of Disease เป็น เกณฑ์.

๕. จัดแบ่งพวกตามสาขาวิชาเฉพาะ ทางการแพทย์และ ตามวัย เท่าที่ จะเป็นไปได้.

ในฉบับปฐมระบอบการจัดหมู่ ได้แบ่ง เป็นพวกใหญ่ ๆ ๒ พวก คือ:-

๑. วิทยาศาสตร์ปริทัศน์ ใช้อักษร QS-QZ.

๒. วิทยาศาสตร์คลินิก ใช้อักษร W, WA, WB เรื่อยไปจนถึง WZ.

แต่ละหมวดใน ๒ พวกนี้ยังมีการลง ลอยที่จะใช้ร่วมด้วยแยกไว้ต่างหากดังต่อไปนี้:-

Table A จัดเป็นแบบมาตรฐานสำหรับใช้กับหนังสือทั่วๆ ไปของทุกๆ หมวด.

- 1 Periodicals, Societies, etc.
- 2 Yearbooks.
- 3 Congresses.
- 4 General works (in the preclinical sciences only)
- Collections.
- 5 By several authors.
- 7 By individual authors.
- 9 Addresses, essays, lectures.
- 10 Voyages and expeditions.
- 11 History.
- 12 Biography.
- 13 Dictionaries and encyclopedias.
- 14 Bibliography.
- 15 Classification. Nomenclature.
- 16 Tables.
- 17 Atlases and iconographies.
- 18 Study and teaching.
- 19 Schools and colleges.
- 22 Directories.
- Laboratories, institutes, etc.
- 23 Collective.
- 24 Individual.
- 25 Laboratory technique.
- 26 Laboratory apparatus, equipment, etc.
- Museums, hospitals, dispensaries, etc. (as applied to a specialty).
- 27 Collective.
- 28 Individual.
- 32 Laws.

นอกจากนี้ยังมี Table D. ใช้เป็น Subdivision ของหนังสือที่เกี่ยวกับสมุฏฐานและสภาวะของโรคแต่ละโรคที่ไม่มีเลขหมู่ย่อยในการวางของแต่ละหมวด.

Table M. เป็น Subdivision ของหนังสือที่เกี่ยวกับโรงเรียนแพทย์และสถานต่าง ๆ.

Table R. สำหรับใช้กับ Subdivision ของหนังสือที่เกี่ยวกับระบบต่าง ๆ และอวัยวะส่วนใดหรือบริเวณใดของร่างกาย.

Table T. สำหรับใช้กับ Subdivision ของหนังสือที่เกี่ยวกับการศึกษาและการสอน.

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ ฉบับปฐมของห้องสมุดแพทย์ ทหารบกได้รับการปรับปรุงแก้ไขภายใต้คำแนะนำของผู้อำนวยการห้องสมุดและตีพิมพ์ออกมาเป็นเล่ม ใน ค.ศ. ๑๙๕๑ โดยใช้ชื่ออย่างเกี่ยวกับฉบับปฐม แต่เป็นพิมพ์ครั้งที่ ๑ (1st. ed) และมีข้อแตกต่างกันหลายอย่างซึ่งจะได้กล่าวต่อไป.

ระบบการจัดหมู่หนังสือฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑

ที่ ๑

ได้ตีพิมพ์ฉบับใหม่เมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๑

หอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกันได้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้รัดกุมและง่ายขึ้น โดยตัดจำนวนเลขหมู่ย่อยลงเสียบ้างและลดจำนวน subdivision ให้น้อยลง มีการเปลี่ยนแปลงตารางล้อย ซึ่งเดิมได้ใช้เลข 1-32 เหมือนกันหมดทุกหมวด และแยกไว้ต่างหากเป็นตารางล้อย แต่ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ ได้ยกเลิกตารางล้อย โดยเปลี่ยนเป็นแจ้งเลขหมู่ อย่างละเอียดไว้ในแต่ละหมวด.

ส่วนการจัดหมู่หนังสือทางวิชาการ โดยตรงยังคงแบ่งเป็น ๒ พวก ใหญ่ตามเดิมคือ Pre-clinical sciences และ Medicine and related subjects แต่บางหมวดมีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขึ้นบ้าง เช่น ย้าย Immunology จากหมวด QY มารวมอยู่ในหมวด QW แล้วใช้หมวด QY เป็น พยาธิวิทยาคลินิกแทน เปลี่ยนหมวด WC จาก Body as a whole มาเป็น Infectious Diseases เปลี่ยน WD จาก Regions of the body เป็น Systemic Diseases แยกหมวด Hemic and Lymphatic Systems ออกจาก WG มาเป็น WH ซึ่งเดิมไม่มี สดุดีศาสตร์เปลี่ยนจากหมวด WP เป็น WQ เพิ่มขึ้นใหม่

เพิ่มหมวด WR สำหรับวิชา Dermatology. ย้ายเลขหมู่หนังสือพวกที่เกี่ยวข้องออกจากหมู่ WE 1200 มาเป็น WP 800 เปลี่ยนประวัติการแพทย์จากหมวด W เป็น WZ เป็นต้น.

นอกจากนั้นยังเพิ่มเลขหมู่ สำหรับสิ่งพิมพ์ ๒ ชนิด คือ พกพรรณานุกรม และหนังสือที่พิมพ์ ในศตวรรษ ที่ ๑๕ บรรณานุกรมเฉพาะ วิชาหนึ่งวิชาใดจะใช้เลขหมู่สำหรับวิชานั้นและนำหน้าด้วยตัวอักษร Z เช่น บรรณานุกรมประวัติการศัลยกรรมจะมีเลขหมู่ ZW011 แต่ถ้าเป็นบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องวิชาอื่นออกไปจากเลขหมู่ที่มิในระบับนี้ จะจัดอยู่ในหมวด Z ของระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน บรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์ออกเป็นตอน ๆ (Serials) จะมีเลขหมู่ ZW1.

หนังสือที่พิมพ์ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๐๑-๑๘๑๓ จะจัดหมู่ตามเนื้อหา ของวิชา ตัวเลขที่ใช้จัดหมู่ หนังสือในศตวรรษที่ ๑๕ จะมีเครื่องหมายบอก จันทน์หน้าตัวเลขสำหรับวิชานั้น.

สำหรับสิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นตอน ๆ (Serial publications) ซึ่งได้แก่ นิตยสาร, วารสาร, Transactions, Annuals, หนังสือ

ชดและอื่น ๆ พวกนี้จัดหมู่ตามประเภทของสิ่งพิมพ์เป็น ๕ กลุ่ม โดยใช้เลขหมู่ W1. เลข หมู่ของ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน, W3, WX2 และ W2 ตามลำดับ ซึ่งรายละเอียดของกลุ่มที่ ๑-๕ เหล่านี้ จะดูได้ที่คำบรรยายในฉบับ พิมพ์ครั้งที่ ๓, ๑๙๖๔.

นอกจากนั้นหอสมุดแพทย์ทหารบก ยังใช้วิธีกำหนดเลขสิ่งพิมพ์ ที่เรียกว่า Serials ในพวก W1 และ W3 ซึ่งจัดเรียงตามลำดับอักษรไว้แล้วอีกด้วย ในการนี้ใช้อักษร ๒ ตัวแรกของชื่อสิ่งพิมพ์ ที่ลงรายการหลัก ตามด้วยตัวเลข ๓ หรือ ๔ ตัวที่กำหนดให้กับสิ่งพิมพ์นั้น ซึ่งวิธีนี้จะ ได้กล่าวอย่างละเอียดในโอกาสต่อไป.

การจัดหมู่หนังสือพวกสิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นตอน ๆ ของรัฐบาล ซึ่งได้แก่พวก W2 และ สิ่งพิมพ์ของ โรงพยาบาล หมู่ WX2 ได้ใช้ Table G อันเป็นตารางการแบ่งแยกสิ่งพิมพ์ออกตามภูมิศาสตร์ เพื่อช่วยให้การจัดหนังสือบนชั้นตามลำดับอักษรเป็นไปอย่างมีระเบียบและแยกออกได้ตามประเภทอีกด้วย.

เปรียบเทียบ การจัดพิมพ์ครั้งที่ ๑ และ

ครั้งที่ ๒

จากการนำระบบการจัดหมู่หนังสือ
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ มาเปรียบเทียบ
กันบรรทัดต่อบรรทัด ปรากฏว่ามีสิ่ง
ที่ปรับปรุงแก้ไขในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ มาก
มาย เพราะได้มีการตัดหรือเพิ่มเลขและ
แก้หัวเรื่องเกือบทุกหมวดวิชา ซึ่งจะขอ
ยกตัวอย่าง เพื่อความเข้าใจพอสังเขป
เช่น ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ ได้เพิ่มคำ
อธิบาย หัวเรื่องที่ไมเกี่ยวกับ การแพทย์
โดยตรง ด้วยการเสนอแนะเลขหมู่ของ
ระบบหอสมุดรัฐสภาให้ทราบ. เปลี่ยนเลข
หมู่ QZ 206-QZ 470 โดยเรียงลำดับ
หัวเรื่องเสียใหม่ และ คัดรายละเอียดออก
คงเหลือถึง QZ 380. แยกหมวด WD
ซึ่งในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ เรียกรวมว่า
Systemic Diseases ออกให้เห็นเด่นชัด
เป็นหลายหมู่ ไม่เกี่ยวข้องกัน คือ :

- WD Deficiency Diseases.
- WD Diseases of Metabolism.
- WD Diseases of Allergy.
- WD Animal Poisoning.
- WD Plant Poisoning.
- WD Diseases Caused by Physical Agents.
- WD Aviation Medicine.

เพิ่มเลขหมู่หนังสือ สำหรับ ทรวงอกที่
หมู่ WF 970-985. ยยเลขหมู่ WK
555-570 ซึ่ง เป็นการ แจก ชื่อโรคต่าง ๆ
ของคอมพิวเตอร์ มารวมไว้ในหมู่ WK
550 คือโรคต่าง ๆ อย่างรวม ๆ.

ในหมู่ WZ 270 สิ่งพิมพ์ของ Ameri-
cana ได้เพิ่มโดยแจกออกตามลำดับอักษร
ของ ชื่อ รัฐ และ แยก ค.ศ. ตามสมัยของ
ประวัติศาสตร์.

นอกจากนี้ ยังได้แยก เลขหมู่ของสิ่ง
พิมพ์ในศตวรรษ ที่ ๑๕ ออกไว้ต่างหาก
ส่วนวรรณคดีไทยเดิม ก็เสนอเลขหมู่ ที่ต้อง
ใช้ ระบบ ของหอสมุด รัฐสภาให้ละเอียด
ยิ่งขึ้น.

การปรับปรุงแก้ไขเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น
เพราะ จะทำให้ ระบบการจัดหมู่ หนังสือ
เจริญงอกงามไปพร้อม ๆ กับความก้าว
หน้าทางวิชาการ แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือ
ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ ได้ยยเลขหมู่
WC 3, WE 3, WG 3, WH 3, WQ 3
และ WR 3 ซึ่งหมายถึง หนังสือ ประเภท
Congresses ของ สาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่
ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ ออกทั้งหมด โดย
ให้เขาไปรวมไว้ในหมู่ W 3 อันเป็นการ
จัดหมู่หนังสือตามฟอร์มของ สิ่งพิมพ์แทน

การแบ่งแยกตามใจความหรือหัวเรื่องของหนังสือแต่ละเล่ม ซึ่งได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้ใช้เป็นอย่างมาก คือ หนังสือที่วาดคววชาเกี่ยวกัน กับตำราเล่มอื่นก็จะแยกไปอยู่ต่างหาก คนละแห่ง กับหมวดวิชานั้น เพราะประเภทของสิ่งพิมพ์เป็นหนังสือเกี่ยวกับการประชุมอภิปรายซึ่งอยู่หมู่ W 3 ขณะเดียวกันในหมู่นี้จะมีหนังสือ ประชุมอภิปราย เกี่ยวกับวิชาการแขนงต่าง ๆ รวมกันอยู่เป็นท่เกี่ยว หรือพูดง่าย ๆ ว่าเป็นหมู่ “สารพัดวิชา” ทำให้ยากแก่การค้นหาและไม่ สะดวกแก่ผู้ใช้ที่จะต้องหยิบหนังสือเองจากชั้น รวบรวมละเอียด เกี่ยวกับ เรื่อง นั้น จะได้บรรยายในโอกาสต่อไป.

เปรียบเทียบ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓

เมื่อนำฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ มาเปรียบเทียบบรรณาคัดสรรที่ปรากฏว่า ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๓ มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก เมื่อเทียบกับการเปลี่ยนแปลงจากฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ มาเป็นฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ แต่การจัดทำพิมพ์ครั้งที่ ๓ ช่วยให้อ่านง่ายและเป็นระเบียบยิ่งขึ้น นอก

จากนั้นยังหมวดยังมีคำอธิบาย หลักการ จัดหมู่หนังสือเฉพาะหมวดนั้นอย่าง สั้นเขย และ แนะเลขหมู่ ที่ จะ ต้องใช้ระบบ ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันเข้าร่วมด้วย แต่ หมวดยังได้สรุปเลขหมู่ของ แต่ละวิชา ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง เช่น :

WB 1-130 ศึกษาศาสตร์ทั่ว ๆ ไป.

WB 141-293 การวินิจฉัยโรคทั่ว ๆ ไป.

WB 300-960 การรักษาโรค.

ตัวอย่าง การ ปรับปรุง แก้ไข ใน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๓ เช่นเลข ๑๘ ของทุก ๆ หมวดหมายถึง Study and teaching ได้เปลี่ยนเป็น Education. Outlines. Examination questions. Teachers' instructions. Audiovisual aids. นอกจากจะเปลี่ยนชื่อหัวเรื่องบางรายการให้เหมาะสมแล้ว ยังได้เพิ่มเลขหมู่สำหรับวิชาที่เกิดขึ้นใหม่อีกด้วย เช่น กำหนดเลขที่ชื่อหมู่ย่อยของหมวด WD ให้ชัดเจนและเพิ่มเลขหมู่วิชา Space Medicine ทั้งหมดเข้าไว้กับ WD 700 Aviation Medicine เมื่อ วิชาเกี่ยวกับภูมิอากาศพวงสรีระถูกกำหนดเข้ามากก็ได้อธิบาย เลขหมู่ WN 445, 450, 620, 630 เพิ่มขึ้นเป็นต้น.

ระบบการจัดหมู่หนังสือฉบับพิมพ์

ที่ ๓, ค.ศ. ๑๙๖๔

สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นตอน ๆ (Serial publications) ใช้หลักการ แบ่ง หมู่หนังสือตาม ประเภท ของสิ่งพิมพ์ เป็น ๖ กลุ่ม ดังนี้ คือ :

กลุ่มที่ ๑. ใ้แก่สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นตอน ๆ เกี่ยวกับวิชาแพทย์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลที่มีลักษณะเป็นแม่กักฐานมากกว่าเอกสารของทางราชการ พกนจัดอยู่ในหมู่ W 1.

กลุ่มที่ ๒. สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นตอน ๆ แต่ ไม่เกี่ยว กับ การแพทย์ ใช้เลข หมู่ของระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน.

กลุ่มที่ ๓. หนังสือประชุมอภิปรายทางการแพทย์ที่ออกเป็นระยะ ๆ (Medical Congresses) ไม่ว่า จะเป็นของ เฉพาะถิ่น, ของชาติ, หรือนานาชาติ จะอยู่ในหมู่ W 3 ทั้งหมด.

กลุ่มที่ ๔. สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นตอน ๆ เกี่ยวกับกิจการโรงพยาบาล ไม่จำกัดว่าเป็นของรัฐบาลหรือเอกชน จัดอยู่ในหมู่ WX 2.

กลุ่มที่ ๕. สิ่งพิมพ์ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง

กับการแพทย์และออกเป็นระยะ ๆ นอกเหนือจากที่จัดไว้ในพวก W 1 แล้ว จะอยู่ในหมู่ W 2.

กลุ่มที่ ๖. สิ่งพิมพ์บางชนิดที่พิมพ์ออกมาเป็นระยะ ๆ ใช้หลักการ จัดหมู่ เช่นเดียวกับ หนังสือ ที่พิมพ์ ออก เป็นเล่ม เฉพาะเรื่อง (Monographs) ตัวอย่างเช่น หนังสือทำเนียบนาม ไม่ว่าจะมีลักษณะ เป็น Monographs หรือ Serials จะจัดไว้ที่ เลข ๒๒ ของแต่ละหมวด ตัวเลขรายการใด ๆ ที่ ใช้ กับ หนังสือ ทั้ง ๒ ประเภทนี้ จะมีเครื่องหมายดอกจันทน์ (*) นำหน้า.

การให้เลขหนังสือพวก Serials

เนื่องจากมี สิ่งพิมพ์พวกนี้ เป็น จำนวนมาก ใน ฉบับพิมพ์ ครั้ง ก่อน ๆ ได้ ใช้วิธีเรียงลำดับอักษรสิ่งพิมพ์ แล้วเอาอักษร ๒ ตัวแรกทลงรายการ หลักกำกับตัวเลข ๒ ถึง ๕ ตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของเลขเรียกหนังสือ (Call number) แต่เนื่องจากมี สิ่ง พิมพ์ชนิดนี้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๓ จึงได้ใช้อักษร ๒ ตัวแรกกำกับด้วยเลขอะรยาศ ๒ หรือ ๓ ตัวตามด้วยอักษรตัวพิมพ์ใหญ่เพิ่มขึ้น เช่น :

W 1 Revista de medicina. México.
RE419

W 1 Revista de medicina. Recife.
RE419 E

W 1 Revista de medicina. São
RE419L Paulo.

วิธีนี้จะเห็นวามีเลข W 1 RE 419
A-D, W 1 RE 419 F-K และอื่นๆที่จะ
ขยายต่อไปได้อีก ก่อนที่จะต้องใช้เลข
W 1 RE 42 กันทั้งใหม่.

Table G การทักของมี Table G ก็

สังเขปของ Table G มีดังนี้:

I. SUMMARY.

A - U.S. Federal (as author)

AA 1 - U.S. (as geographical area)

D - America.

F - Great Britain.

G - Europe.

H - Africa.

J - Asia.

K - Australia, New Zealand.

L - Islands of the Pacific Ocean and Indian Ocean.

M - International.

P - Polar Regions.

II. UNITED STATES (Federal Government).

A U.S. (as author).

A 1 - A 5 Department of Defense—Department of the Navy.

III. UNITED STATES (STATES).

AA 1 United States.

AA 4 - AW 8 Alabama—Wyoming.

เพื่อใช้สำหรับจัดทำหนังสือประเภท
Serials ที่เป็นสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลซึ่งอยู่ใน
พวก W 2 และสิ่งพิมพ์ของโรงพยาบาล
หมู่ WX 2. ตาราง Table G ได้ถูก
แปลงโดยใช้หลักของ Cutter แบ่ง
ภูมิศาสตร์ของโลกออกเป็น ๑๐ ภาค
ใช้แทนความหมายด้วยตัวอักษรและผสม
ตัวเลขเพื่อแรงตามชื่อประเทศ การพิมพ์
แต่ละครั้งก็ได้เพิ่มเลขสำหรับประเทศที่
เกิดขึ้นใหม่ด้วย.

ระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดแพทย ฯ

๑๘๑

IV. AMERICA.

DA 1 – DG 8 America–French Guiana.
DH 2 – DV 5 Haiti–Virgin Islands.

V. GREAT BRITAIN.

FA 1 – FW 3 Great Britain–Wales.

VI. EUROPE.

GA 1 – GI 8 Europe–Italy.
GL 3 – GY 8 Latvia–Yugoslavia.

VII. AFRICA.

HA 1 – HK 4 Africa–Kenya.
HL 5 – HZ 3 Liberia–Zanzibar.

VIII. ASIA.

JA 1 – JS 9 Asia–Syria.
JT 3 – JV 6 Thailand–Vietnam.

IX. AUSTRALIA.

KA 8 Australia.
KN 4 New Zealand.

X. ISLANDS OF PACIFIC AND INDIAN OCEAN.

LA 1 – LN 4 Pacific Islands–Netherlands Indies.
LN 6 – LP 5 New Caledonia–Philippines.

XI. INTERNATIONAL.

M International.
MI 3 – MU 5 International Labor Office–United Nations.
MU 7 – MW 6 UNESCO–World Health Organization.

สังเขปการแบ่งหมวดหนังสือตามระบบของ NLM

ก. หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานหรือปรีคลินิก (Preclinical sciences) ใช้อักษรแทนหมู่ QS–QZ มีดังนี้:

QS กายวิภาคศาสตร์ของมนุษย์ (Human Anatomy).
QT สรีรวิทยา (Physiology).
QU ชีวเคมี (Biochemistry).

- QV เภสัชวิทยา (Pharmacology).
 QW วิทยาแบคทีเรียและภูมิคุ้มกัน (Bacteriology and Immunology).
 QX ปรสิตวิทยา (Parasitology).
 QY พยาธิวิทยาคลินิก (Clinical Pathology).
 QZ พยาธิวิทยา (Pathology)

ข. หนังสือเกี่ยวกับวิชาการแพทย์และวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Medicine and related subjects) ใช้อักษรแทนหมู่ W, WA-WZ มีดังนี้:

- W อาชีพแพทย์ (Medical Profession).
 WA สาธารณสุขศาสตร์ (Public Health).
 WB อายurvedic ศาสตร์ (Practice of Medicine).
 WC โรคติดต่อต่าง ๆ (Infectious Diseases).
 WD 100 โรคขาดอาหาร (Deficiency Diseases).
 WD 200 โรคเกี่ยวกับการเผาผลาญในร่างกาย (Metabolic Diseases).
 WD 300 โรคเกิดจากภูมิแพ้ (Diseases of Allergy).
 WD 400 สัตว์เป็นพิษ (Animal Poisoning).
 WD 500 พืชเป็นพิษ (Plant Poisoning).
 WD 600 โรคเกิดจากตัวกระทำทางธรรมชาติ (Diseases Caused by Physical Agents).
 WD 700 เวชศาสตร์การวินิจฉัยและการแพทย์อวกาศ.
 WE ระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก (Musculoskeletal System).
 WF ระบบหายใจ (Respiratory System).
 WG ระบบหัวใจร่วมหลอดเลือด (Cardiovascular System).
 WH ระบบทางเดินของเลือดและน้ำเหลือง (Hemic and Lymphatic Systems).
 WI ระบบกระเพาะอาหารและลำไส้ (Gastrointestinal System).

WJ	ระบบยัสสาวะและอวัยวะสืบพันธุ์ (Urogenital System).
WK	ระบบต่อมไร้ท่อหรือต่อมเอ็นโดไครน (Endocrine System).
WL	ระบบประสาท (Nervous System).
WM	จิตเวชวิทยา (Psychiatry).
WN	รังสีวิทยา (Radiology).
WO	ศัลยศาสตร์ (Surgery).
WP	นรีเวชวิทยา (Gynecology).
WQ	สูติศาสตร์ (Obstetrics).
WR	วิทยาโรคผิวหนัง (Dermatology).
WS	กุมารเวชศาสตร์ (Pediatrics).
WT	เวชศาสตร์วัยชรา. โรคเรื้อรัง. (Geriatrics. Chronic Disease).
WU	ทันตแพทยศาสตร์. ศัลยกรรมช่องปาก (Dentistry. Oral Surgery.)
WV	วิทยาโสต, นาสิกและลำคอ (Otorhinolaryngology).
WW	จักษุวิทยา (Ophthalmology).
WX	กิจการโรงพยาบาล (Hospitals).
WY	การพยาบาล (Nursing)
WZ	ประวัติการแพทย์ (History of Medicine).

QS กายวิภาคศาสตร์ของมนุษย์

หนังสือเกี่ยวกับกายวิภาคศาสตร์ของมนุษย์โดยทั่วไป จัดอยู่ในหมวดนี้
กายวิภาคศาสตร์ของส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายจัดไว้ในหมวดที่เกี่ยวกับร่างกายส่วน
นั้น กายวิภาคศาสตร์ของสัตว์ต่าง ๆ ใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันหมู่ QL ถ้า
เป็นศัลยกายวิภาคศาสตร์อยู่หมู่ WO 101

QS	1	สมาคมต่าง ๆ
		รวมทั้งรายชื่อสมาชิกที่พิมพ์ออกเป็นระยะ ๆ อีกหมู่หนึ่ง
		คือรายงานประจำปี และการฉีก ฯลฯ ไว้หมู่ W 1
	4	ความรู้ทั่ว ๆ ไปของวิชา

หนังสือรวมเรื่อง.

5

โดยผู้แต่งหลายคน.

7

โดยผู้แต่งแต่ละคน, ตามลำดับอักษร.

9

สุนทรพจน์, บทความ, ปาฐกถา.

11

ประวัติความเป็นมาของวิชา (Table G).

13

พจนานุกรม. สารานุกรม.

15

การจำแนกประเภท, การกำหนดชื่อทางวิทยาศาสตร์.

17

หนังสือรูปภาพ.

18

การศึกษา. สังเขปความ. คำถามข้อสอบ. คำสอน.

โสตทัศนวัสดุ

22

ทำเนียบนาม (Table G)

ห้องทดลอง, สถาบัน, ฯลฯ

23

รวมหลายแห่ง

24

เฉพาะแห่ง, ตามลำดับอักษร

25

คู่มือปฏิบัติการ

26

เครื่องมือใช้, อุปกรณ์, แคลคูลัสเครื่องมือ ฯลฯ

พิพิธภัณฑ์, นิทรรศการ ฯลฯ

27

รวมเรื่อง (Table G)

28

เฉพาะเรื่อง (Table G)

124

กายวิภาคศาสตร์เปรียบเทียบของมนุษย์และสัตว์

จัดหมู่ศิลปกายวิภาคศาสตร์ไว้พวก NC. กายวิภาคศาสตร์

เปรียบเทียบเฉพาะสัตว์อยู่หมู่ QL

130

คู่มือการชำแหละศพ.

132

ระเบียบการเกี่ยวกับการชำแหละศพ.

จุลกายวิภาคศาสตร์.

504 — 507 เช่นเดียวกับ QS 4 — 7

517 — 518 เช่นเดียวกับ QS 17 — 18

- 525 คู่มือปฏิบัติการ.
530 จุลกายวิภาคศาสตร์ทศของ.
จัดพวกเซลล์วิทยาไว้ในหมู่ QH.
532 เนชเยอปรกติเฉพาะประเภท.

เอ็มบริโอวิทยา.

- 604 — 607 เช่นเดียวกับ QS 4 — 7
618 — 622 เช่นเดียวกับ QS 18 — 22
625 คู่มือปฏิบัติการ.
642 ผดก.
645 การปลุกฝัง. การเกิดของรก. เชื้อหุ้มห่อทารก.
675 ความผิดปกติแต่กำเนิด.

QT สรีรวิทยา.

จัดหมู่หนังสือที่เกี่ยวกับสรีรวิทยาโดยทั่วไป ๆ ไปไว้ในหมวดนี้ ถ้าเป็นสรีรวิทยาของ ส่วนหนึ่งส่วนใดของ ร่างกายจะอยู่ ในหมวดที่เกี่ยวกับร่างกายส่วนนั้น หนังสือเกี่ยวกับสรีรวิทยาของสัตว์ต่าง ๆ ใช้เลขหมู่ QP ของระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน.

- QT 1 — 28 เช่นเดียวกับ QS 1 — 28 ยกเว้น QS 15, 17 แต่เพิ่ม,
16 ตาราง.
19 โรงเรียนพลศึกษา.
34 ชีวฟิสิกส์.
104 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสรีรวิทยาของมนุษย์.
150 สรีรวิทยา — ภูมิอากาศอากาศร้อน.
160 สรีรวิทยา — ภูมิอากาศอากาศหนาว.
180 — 275 สรีรวิทยาและสรีรศาสตร์.

QU ชีวเคมี

QU	1 — 15, 18 — 26	เช่นเดียวกับ QS 1 — 15, 18 — 26
	50 — 95	เคมีของสารอาหาร ได้แก่ โปรตีน กรดอะมิโน ฯลฯ
	100 — 105	ส่วนประกอบของร่างกาย.
	120 — 125	การเผาผลาญภายในร่างกาย.
	130	อินทรีย์สาร.
	133	คอลลอยด์.
	135	น้ำย่อย.
	145	ความต้องการอาหารตามหลักโภชนศาสตร์. คุณค่าของอาหาร.
	160 — 220	วิตามินชนิดต่าง ๆ เช่น วิตามินเอ, บี, ซี. ฯลฯ

QV เกสซ์วิทยา.

ใช้แก่หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเกสซ์วิทยาทั่ว ๆ ไป หรือว่าด้วยเกสซ์วิทยาของยาเฉพาะอย่าง หรือกลุ่มของยาที่มีฤทธิ์เฉพาะเรื่อง หนังสือที่ว่าด้วยยาแต่ละอย่างก็หาคำปฏิบัติการหลักของยานั้นเป็นเกณฑ์ การใช้ยาบางชนิดรักษาโรคใดโรคหนึ่งโดยเฉพาะก็ไว้ในเลขหมู่ของโรคนั้น.

QV	1 — 18	เช่นเดียวกับ QS 1 — 18 โดยเพิ่ม.
	16	การวาง. น้ำหนักและขนาด.
	19	โรงเรียนและวิทยาลัยต่าง ๆ.
	21	อาชีพเภสัชกรรม.
	22 — 26	เช่นเดียวกับ QS 22 — 26
	29	การจดทะเบียนของเกสซ์กร (Table G).
	32	กฎหมาย (Table G).
	55	ยาทั่ว ๆ ไป.

60 — 195	ยาพิษออกฤทธิ์ต่อระบบต่าง ๆ ของร่างกายเฉพาะระบบ.
220 — 239	ยารักษาเชื้อ. ยาฆ่าเชื้อโรคชนิดต่าง ๆ.
241 — 268	ยารักษาโรคเฉพาะอย่าง.
270 — 318	น้ำ. อนินทรีย์ไฮดรอกไซด์. โลหะต่าง ๆ
350 — 356	ยาปฏิชีวนะ (แอนติไบโอติก).
600 — 667	ความรู้เกี่ยวกับพิษวิทยา เช่น พิษอินทรีย์, พิษอนินทรีย์ ฯลฯ.
701 — 711	ความรู้เกี่ยวกับเภสัชกรรม เช่น เกี่ยวกับ QS 1 — 11
736 — 835	ความรู้เกี่ยวกับเภสัชศาสตร์และการปรุงยา.

QW วิทยาแบคทีเรียและภูมิคุ้มกัน.

หนังสือที่เกี่ยวกับแบคทีเรียเฉพาะประเภทจะจัดไว้ที่ตระกูลของแบคทีเรียนั้นตามหลักการจำแนกประเภทในหนังสือ *Bergey's Manual of Determinative Bacteriology.*

QW 1 — 28	เช่นเกี่ยวกับ QS 1 — 28
51	กายวิธานและการเปลี่ยนแปลงของแบคทีเรีย.
52	สรีรวิทยาและเคมีของแบคทีเรีย.
60	วิชาแบคทีเรียของพืชและดิน.
65	วิชาแบคทีเรียที่เกี่ยวข้องกับพืช.
70	วิชาแบคทีเรียของสัตว์.
75	วิชาแบคทีเรียทางการแพทย์.
80	วิชาแบคทีเรียของน้ำและสิ่งโสโครก.
85	วิชาแบคทีเรียของอาหารและนํานม.
125 — 300	การจำแนกพวกแบคทีเรียเฉพาะชนิด.

วิทยานิพนธ์

- 501 — 526 เช่นเดียวกับ QS 1 — 26
 541 — 563 วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ.
 570 — 900 สิ่งพิมพ์ด้านการศึกษาระดับสูงและการศึกษาระดับมัธยมศึกษา.

QX ประวัติศาสตร์.

- QX 1 — 28 เช่นเดียวกับ QS 1 — 28
 50 — 190 โพรโตฮิสตอรีต่าง ๆ.
 200 — 442 การจำแนกชนิดของหินอ่อนปะการัง.
 451 สัตว์พวกปลิงหรือหอย.
 460 — 570 การจำแนก Arthropods ชนิดต่าง ๆ.
 600 การบรรยายแมลง.
 650 แมลงที่เป็นพาหะนำโรค.

QY พยาธิวิทยาคลินิก

- QY 1 — 18 เช่นเดียวกับ QS 1 — 18 ยกเว้น QS 13, 15
 19 โรงเรียนและวิทยาลัย.

จัดทำขึ้นโดยนามของนักพยาธิวิทยาไว้ที่หน้า

QZ 22

- 23 ห้างทอง, สดายน ฯลฯ.
 25 — 28 เช่นเดียวกับ QS 25 — 28
 35 — 110 วิธีการทางเคมีและทางกายภาพ.
 120 — 130 เสมหะ, นาดาย ฯลฯ.
 140 — 147 การทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ.
 160 อรรถาธิบาย

- 174 — 350 การทดสอบหน้าที่ของไต. การตรวจยัสสาวะ, น้ำไขสันหลัง, การสอบยอว์โมนหรือวิตามิน ฯลฯ.
- 400 — 490 ความรู้เกี่ยวกับเลือด. การกลายเปลี่ยน. เคมีของเลือด.

QZ พยาธิวิทยา.

- QZ 1 — 28 เช่นเดียวกับ QS 1 — 28, ยกเว้น QS 26
- 33 พยาธิวิทยาเปรียบเทียบ.
- 35 การชันสูตรศพ.
- 40 — 109 การเกิดโรคและการพัฒนาโดยลำดับ.
- 140 — 190 การปรากฏอาการทั่ว ๆ ไปของโรค.
- 200 — 269 เนื้องอก. สมุฏฐาน, การวินิจฉัยและการรักษาโรค.
- 310 — 380 การจำแนกเนื้องอกเฉพาะประเภท.

W อาชีพแพทย์

- W 1 สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นระยะ ๆ (Serials). วารสาร.
- 2 เอกสารต่าง ๆ (Table G).
จัดหมู่หนังสือที่เป็นสิ่งพิมพ์ของรัฐที่ออกเป็นระยะในหมวดนี้ ยกเว้นบางชนิดที่จัดอยู่ในพวก W 1.
- 3 หนังสือเกี่ยวกับ การประชุม อภิปรายทาง การแพทย์ และวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง.
- 4 งานค้นคว้า (Dissertations) แบ่งตามมหาวิทยาลัย หนังสือรวมเรื่อง.
- 5 โดยผู้แต่งหลายคน.
- 6 หนังสือขนาดกลาง. หนังสือรวมเล่มสิ่งพิมพ์ซ้ำ.
- 7 โดยผู้แต่งแต่ละคน, ตามลำดับอักษร.
- 9 สุนทรพจน์. บทความ. ปาฐกถา.

10	การท่องเที่ยว. การสำรวจ.
13 — 18	เช่นเดียวกับ QS 13 — 18, ยกเว้น QS 17
19	โรงเรียนและวิทยาลัย.
19.5	หลักสูตรการศึกษา. แดงการณของมหาวิทยาลัย.
20	การศึกษานแพทยศาสตรชั้นปริญญา.
20.5	การวิจัยทางการแพทยทั้ว ๆ ไป.
21	อาชีพแพทย.
22 — 28	เช่นเดียวกับ QS 22 — 28, ยกเว้น QS 25
32 — 44	กฎหมายการประกอบโรคศิลป์ (Table G).
50 — 58	จรรยาแพทย.
61	ปรัชญาทางการแพทย.
62	ความสัมพันธ์ทางสังคมของแพทย.
74 — 80	เศรษฐกิจการประกอบโรคศิลป์.
87 — 94	ประเภทของการประกอบโรคศิลป์.
100 — 275	แผนบริการทางแพทยของรัฐ.
322 — 323	บริการทางแพทยอย่างอื่น ๆ.
	<u>นิติเวชวิทยาและทันตกรรม.</u>
601 — 628	เช่นเดียวกับ QS 1 — 28, ยกเว้น QS 4, 17 แต่เพิ่ม,
616	การาง.
700 — 925	ความรู้ทางนิติเวชวิทยาและทันตกรรม.

WA สาธารณสุขศาสตร์.

WA 1 — 18	เช่นเดียวกับ QS 1 — 18 แต่เพิ่ม,
16	การาง.
19	โรงเรียนและวิทยาลัย.
20.5	การวิจัย.

22 — 28	เช่นเดียวกับ QS 22 — 28
30	ปัจจัยทางสังคม, เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข.
32	กฎหมาย (Table G).
54 — 55	การแจ้งการตายและโรคที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ.
100	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสาธารณสุข.
110 — 240	เวชศาสตร์ ของกัน.
250 — 292	การป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายอื่น ๆ.
300 — 390	ปัญหาสุขภาพอนามัยของประชากรบางพวก.
400—491	การอนามัยและเวชศาสตร์อุตสาหกรรม.
525—590	การบริหารสุขภาพและองค์การอนามัย.
670—847	การสุขภาพและการควบคุมให้ถูกหลักสุขภาพ.
900	สถิติการสาธารณสุขและการสำรวจ (Table G).

WB อายุรศาสตร์

WB 1—28	เช่นเดียวกับ QS 1—28, ยกเว้น QS 4
32	กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาโรคด้วยวิธีพิเศษ (Table G).
50	การประกอบเวชกิจ (Table G).
100—130	อายุรศาสตร์ทั่ว ๆ ไป: การแพทย์สำหรับประชาชน.
141—293	การวินิจฉัยโรคโดยทั่ว ๆ ไป.
300—960	จำแนกย่อยการรักษาโรคด้วยวิธีการแบบต่าง ๆ.

WC โรคติดต่อต่าง ๆ.

การติดต่อทางร่างกายที่สำคัญ ๆ จัดไว้ในหมวดนี้ ยกเว้นโรคซึ่งอยู่หมวด

WF จัดหมู่หนังสือเกี่ยวกับการติดต่อของอวัยวะส่วนใดโดยเฉพาะไว้ที่อวัยวะส่วนนั้น.

WC 1	สมาคมต่าง ๆ. หนังสือรวมเรื่อง.
------	-----------------------------------

- 5 โดยผู้แต่งหลายคน.
- 7 โดยผู้แต่งแต่ละคน. ตามลำดับอักษร.
- 9 สุนทรพจน์. บทความ. ปาฐกถา.
- 11 ประวัติของวิชา (Table G).
- 13 พจนานุกรม. สารานุกรม.
- 15 การจำแนกประเภท. การกำหนดชื่อทางวิทยาศาสตร์.
- 16 ตาราง.
- 17 หนังสือภาพ.
- 18 การศึกษา. สิ่งเชยความ. คำถามข้อสอบ ฯลฯ
- 20 การวิจัย.
- 22 ทำเนียบนาม (Table G).
- ห้องทดลอง. สถาบัน ฯลฯ.
- 23 รวมหลายแห่ง.
- 24 เฉพาะแห่ง, ตามลำดับอักษร.
- 25 คู่มือปฏิบัติการ.
- โรงพยาบาล, คลินิก, สถานปรังยา ฯลฯ.
- 27 รวมหลายแห่ง (Table G).
- 28 เฉพาะแห่ง (Table G).
- 100 ความรู้ทั่วไป.
- 140-185 กามโรคชนิดต่าง ๆ.
- 195 ใช้ดึกเชอทว ๆ ไป.
- 200-380 โรคเกิดจากแบคทีเรียชนิดต่าง ๆ.
- 400-425 โรคเกิดจากจุลินทรีย์สไปโรชีตา.
- 450-475 โรคเกิดจากเชื้อรา.
- 500-593 โรคเกิดจากไวรัส.
- 600-640 โรคเกิดจากโรคเกิดเชื้อ.

- 680 โรคเมื่องร้อนโดยทั่ว ๆ ไป.
695 โรคเกิดจากปรสิตต่าง ๆ.
700—770 การติดเชื้อโปรโตซัว.
800—890 การติดเชื้อจากหนอนพยาธิ."

WD 100 โรคขาดธาตุอาหาร.

- WD 100 ความรู้ทั่วไปของโรคขาดธาตุอาหาร.
105 ภาวะโภชนาการไม่สมบูรณ์.
110—175 การขาดวิตามินชนิดต่าง ๆ.

WD 200 โรคเกี่ยวกับการเผาผลาญในร่างกาย.

- WD 200 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเกิดจากการเผาผลาญในร่างกาย.
210—212 ความอ้วนไขมัน.
214 การเกิดเนื้องอกชนิดไขมัน ฯลฯ.
220—226 ความไม่สมบูรณ์ของน้ำ, อิเล็กโตรลัยต์และคุลย์กรก-ต่าง.

WD 300 โรคเกิดจากภูมิแพ้.

- WD 300 ความรู้ทั่วไป.
310—330 การแพ้อาหาร, ยา หรือเซรัม.
375 โรคคอแลน.

WD 400 สัตว์เป็นพิษ

- WD 400 ความรู้ทั่วไป.
405—430 จำแนกการเกิดพิษจากสัตว์เฉพาะประเภท.

WD 500 พืชเป็นพิษ

- WD 500 ความรู้ทั่วไป.
505—530 การเกิดพิษจากพืชชนิดต่าง ๆ.

WD 600 โรคเกิดจากตัวกระทำทางธรรมชาติ

- WD 600 ความรู้ทั่วไป.
602—650 ชีวเคมีไฟฟ้า. อาการเมตาบอลิซึม. เวชศาสตร์ไดโนเสาร์.

WD 700 เวชศาสตร์การบินและการแพทยอวกาศ.

- WD 700 ความรู้ทั่วไป.
705—740 ความสูง, ความเร็ว, เสียง, การสัมผัสเกิน ฯลฯ.

การแพทยอวกาศ.

- WD 750 ความรู้ทั่วไป.
754—758 สรีรวิทยา. จิตวิทยา. สิ่งแวดล้อมบนอวกาศ.

WE ระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก

- WE 1—28 เช่นเดียวกับ WC 1—28, ยกเว้น WC 20 แต่เพิ่ม,
26 เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ.
100 ความรู้ทั่วไป.
101—103 กายวิภาคศาสตร์. จุลกายวิภาคศาสตร์. สรีรวิทยา.
140—141 โรคต่าง ๆ และการวินิจฉัย.
168—190 ศัลยกรรมกระดูก.
200—259 กระดูกและโรคของกระดูก.
300—400 ข้อต่อ. เอ็น. เยื่อข้อ.
500—600 กล้ามเนื้อ. ฟังค. โรคของกล้ามเนื้อ.

ระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดแพทย์ ฯ

๑๕๕

- 700—755 คีระและลำตัว. แยกตามส่วนของอวัยวะ.
800—890 ส่วนประกอบต่าง ๆ ของแขนและขา.

WF ระบบหายใจ.

- WF 1—28 เช่นเดียวกับ WC 1—28, ยกเว้น WC 20 แต่เพิ่ม
26 เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ.
32 กฎหมาย (Table G).
100—102 กายวิภาคศาสตร์. สรีรวิทยาของการหายใจ.
140—900 จำแนกโรคต่าง ๆ ของระบบหายใจ.
970—985 ทรวงอก. ปอดและ การคล้ยกรรมทรวงอก.

WG ระบบหัวใจร่วมหลอดเลือด.

- WG 1—28 เช่นเดียวกับ WC 1—28, ยกเว้น WC 25 แต่เพิ่ม,
26 เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ.
100—113 ความรู้ทั่วไป. กายวิภาคศาสตร์. สรีรวิทยา. สุขศาสตร์
สำหรับประชาชน
140—168 การตรวจด้วยวิธีการต่าง ๆ. การรักษาโรค และการ
คล้ยกรรม.
200—240 ความรู้ทั่วไป. กายวิภาคศาสตร์. สรีรวิทยาและหัวใจ
ปรกติแต่กำเนิด
260—460 ล้นหัวใจชนิดต่าง ๆ และโรคของหัวใจ.
500—700 โรคต่าง ๆ ของหลอดเลือดแดง. หลอดเลือดดำ. หลอดฝอย.

WH ระบบทางเดินของเลือดและน้ำเหลือง

- WH 1—24 เช่นเดียวกับ WC 1—24 ยกเว้น WC 20
26 เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ

100	ความรู้ทั่วไป.
140	ระบบการสร้างเลือก.
150-180	เมืกเลือกแกงและโรคที่เกิ ^๕ กชน.
190	ชิโมโกลบิน.
200	เมืกเลือกขาว.
250	ลวคเมย.
300-450	เลือก. การกลายเป็ ^๕ นลัน. โรคเลือกชอก. หมูเลือก. สิ่งใช้แทนเลือก.
460	คลังเลือก.
500-540	โรคชอก ^๕ กชน. เนองชอก ^๕ กชน. ๆ.
600	ม้าม.
650	ระบบเรทคิวโลเอ็นโก ^๕ กเลียบล.
700	ระบบน้ำเหลือง.

WI. ระบบกระเพาะอาหารและลำไส้

WI 1-24	เช่นเดียวกับ WC 1-24
100-150	ความรู้ทั่วไป. การตรวจโรค. อาการวิทยา.
200-250	จำแนกย่อยเป็น รีม ^๕ ฝปาก. ปาก. ลัน. ต่อม ^๕ น้ำลาย. หลอดอาหาร.
300-380	ความรู้เกี่ยวกับกระเพาะอาหารและโรค.
400-575	ความรู้เกี่ยวกับลำไส้และโรคต่าง ๆ
600-650	ความรู้เกี่ยวกับทวารหนักและเรื ^๕ กคัม.
700-765	คัมและทางเดินน้ำคัม.
800-810	คัมชอนและโรคที่เกิ ^๕ กชน.
900-965	ช่องท้องและศัลยกรรมช่องท้อง.

WJ ระบบบัสสาวะและอวัยวะสืบพันธุ์

WJ	1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 28 ยกเว้น WC 15, 25 แต่เพิ่ม
	26	เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ
	100 — 190	ความรู้ทั่วไป, การตรวจ, การศึกษา, การรักษา, ศัลยกรรม.
	300 — 368	ไต, โรคของไต, ศัลยกรรม.
	400	หลอดไต.
	500	กระเพาะปัสสาวะ, การส่องตรวจด้วยกล้อง.
	600	หลอดปัสสาวะ
	700 — 875	อวัยวะสืบพันธุ์ชาย, โรคต่าง ๆ, ศัลยกรรม.

WK ระบบต่อมไม่มีท่อหรือต่อมเอ็นโดไครน

WK	1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 28
	100 — 190	ความรู้ทั่วไปของต่อมเอ็นโดไครน, สรีรวิทยา, ฮอร์โมน.
	200 — 280	ต่อมธัยรอยด์, โรคต่าง ๆ, ศัลยกรรม.
	300	ต่อมพาราธัยรอยด์.
	350	ต่อมไพเนียล.
	375	คาโรติค บอดี้.
	400	ต่อมธัยมัส.
	500 — 590	ต่อมพิทูอิทารี, โรคต่าง ๆ, ศัลยกรรม.
	700 — 790	ต่อมหมวกไต, โรคต่าง ๆ, ศัลยกรรม.
	801 — 880	โรคเบาหวานและการรักษา, ภาวะน้ำตาลพร่องหรือเกินในเลือด.
	900 — 920	ต่อมเพศและฮอร์โมนของรก.

WL ระบบประสาท

WL 1 - 28	เช่นเดียวกับ WC 1 - 28, ยกเว้น WC 15, 25 แต่เพิ่ม,
26	เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ.
100 - 203	ความรู้ทั่วไป. กายวิภาคศาสตร์. สรีรวิทยา การตรวจโรค
300 - 400	ระบบประสาทกลาง. โรคต่าง ๆ. ศัลยกรรมสมอง.
500 - 544	ระบบประสาทเพอริเฟอรัล.
600	ระบบประสาทอัตโนมัติ.
700	อวัยวะรับรู้ความรู้สึกโดยทั่วไป รวมทั้งกลไกของความเจ็บปวด.

WM จิตเวชวิทยา.

จัดหมู่หนังสือจิตเวชวิทยาเกี่ยวกับกฎหมายทางการแพทย์ไว้ที่ W 740, เกี่ยวกับจิตเวชวิทยาสำหรับเด็ก WS 350, จิตเวชวิทยาสำหรับหนุ่มสาว WS 462, จิตเวชวิทยาสำหรับผู้สูงอายุ WT 150

WM 1 - 28	เช่นเดียวกับ WC 1 - 28 แต่เพิ่ม.
19	โรงเรียนและวิทยาลัย.
26	เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ.
30	จิตเวชวิทยาการบริหาร
32	กฎหมายและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับความผิดปรกติทางใจ (Table G).
35	การปฏิบัติและผู้ป่วยทางใจ.
40	ประวัติผู้ป่วย.
49	ศิลปะและวรรณคดีเกี่ยวกับจิตเวชวิทยา.
58	สังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับจิตเวชวิทยา.
75	จิตเวชวิทยาสำหรับประชาชน.

90	การแพทย์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของจิตใจและร่างกาย.
100 — 145	ความรู้ทั่วไป. การตรวจและการทดสอบทางจิต.
170 — 190	โรคประสาท.
200 — 220	โรคจิต.
270 — 288	การศึกษาชนิดต่าง ๆ.
300 — 460	ความผิดปกติทางจิตและการรักษาด้วยวิธีการต่าง ๆ.
475	การพดพิศปรกติ.
610 — 615	ความผิดปกติทางเพศ. รักษาเพศ.

WN รังสีวิทยา.

จัดหมู่หนังสือเกี่ยวกับรังสีที่ใช้ในการวินิจฉัยและรักษาเฉพาะโรค, อวัยวะหรือระบบใดระบบหนึ่งไว้ที่โรค, อวัยวะหรือระบบนั้น ๆ.

WN 1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 28 ยกเว้น WC 20, 25
32	กฎหมายเกี่ยวกับการใช้รังสีเรนต์เกน, แร่เรเดียม ฯลฯ
100 — 160	ความรู้ทั่วไป. ฟิสิกส์. เครื่องใช้และเทคนิคทางรังสีวิทยา.
200 — 240	การวินิจฉัยโรคด้วยรังสีชนิดต่าง ๆ.
250	การรักษาโรคด้วยรังสีเรนต์เกน.
300 — 340	ความรู้ทั่วไปเรื่องแร่เรเดียมและการใช้รักษาโรค.
415 — 650	กัมมันตภาพรังสี, การนำมาใช้ทางแพทย์. อันตรายที่เกิดจากรังสี.

WO ศัลยศาสตร์

WO 1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 28 ยกเว้น WC 17, 20 และ 25
32	กฎหมายเกี่ยวกับการศัลยกรรม (Table G).
50	ศัลยศาสตร์ทศลง
100 — 149	ศัลยศาสตร์ทั่วไป.

162 — 170	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการศัลยกรรม.
178 — 188	หลักเกณฑ์การดูแลทางศัลยกรรม.
192 — 198	ศัลยกรรมน้อย. การใช้ไฟฟ้าในการศัลยกรรม. (Electrosurgery).
200	การระงับความรู้สึกเพื่อศัลยกรรม (ทั่ว ๆ ไป).
201 — 222	เช่นเดียวกับ WC 1—22 ยกเว้น WC 16 และ 17
234 — 250	หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการระงับความรู้สึก. การเตรียมผู้ป่วย. การเลือกใช้อุปกรณ์. อุบัติเหตุและโรคแทรก.
275 — 460	การระงับความรู้สึกแบบต่าง ๆ และเฉพาะสาขาวิชา.
500 — 517	ความรู้เกี่ยวกับศัลยกรรมผ่าตัด. หนังสือภาพการผ่าตัด.
600 — 640	ศัลยกรรมตกแต่ง.
700 — 820	ศัลยกรรมเกี่ยวกับการชอกช้ำ, การอดอาหารและเหตุ ฉุกเฉิน.
925	ศัลยกรรมเด็ก.
950	ศัลยกรรมผู้สูงอายุ.

WP นรีเวชวิทยา.

WP 1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1—28 ยกเว้น WC 20 และ 25 แต่เพิ่ม.
26	เครื่องมือ, อุปกรณ์ ฯลฯ.
100 — 390	ความรู้ทั่วไป. กายวิภาคศาสตร์. โรคต่าง ๆ เฉพาะสตรี.
400 — 465	ความรู้ทั่วไปและโรคต่าง ๆ ที่เกิดกับมดลูก.
468	ศัลยกรรม.
470 — 480	คอมมัลและโรคต่าง ๆ.
505 — 660	สตรีวิทยาและความผิดปกติในหน้าที่.
800 — 930	ความรู้เกี่ยวกับเต้านม. โรคต่าง ๆ. การรักษา.

WQ สุนัขศาสตร์

WQ 1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 28 ยกเว้น WC 20, 25 แต่เพิ่ม
26	เครื่องใช้, เครื่องมือ, รูปหุ่นที่ใช้ศึกษาทางสุนัขศาสตร์.
32	กฎหมาย (Table G).
100 — 175	ความรู้เกี่ยวกับสุนัขศาสตร์ทั่ว ๆ ไป.
200 — 240	การตั้งครรภ์, การวินิจฉัยและทดสอบ, การแท้ง.
300 — 330	การคลอดบุตร, โรคแทรกในการคลอด.
400 — 450	สุนัขศาสตร์การผ่าตัด, การแก้เด็กเกิดใหม่ให้พ้น.
500 — 505	ความรู้ทั่วไประยะหลังคลอดและการฝึกเซอ.

WR วิทยาโรคผิวหนัง

WR 1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 28 ยกเว้น WC 25
100 — 105	ความรู้ทั่วไป, กายวิภาคศาสตร์, สรีรวิทยา, พยาธิวิทยา.
140	โรคต่าง ๆ ของผิวหนังโดยทั่วไป, การวินิจฉัยโรค.
150 — 375	จำแนกชนิดต่าง ๆ ของโรคผิวหนัง.
400 — 430	ต่อมเหงื่อ, ต่อมน้ำมันและความผิดปกติ.
450 — 465	ผื่นหรือขน, หนึ่งศีรษะ, โรคต่าง ๆ, การดูแลรักษาผื่น.
475	เล็บ, โรคต่าง ๆ ของเล็บ.
500 — 600	เนื้องอก, โรคผิวหนังที่เกิดจากการออกสาหรณ.
650 — 660	การรักษาโรคทางผิวหนัง.

WS กุมารเวชศาสตร์

จัดหมู่หนังสือทางกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของเด็กไว้ที่ QS หรือ QT หนังสือเกี่ยวกับระบบต่าง ๆ ของร่างกายของเด็กจัดอยู่ในหมวด WS หนังสือเกี่ยวกับสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการวางเลขหมู่ในหมวด WS แล้วให้จัดไว้ในหมวดอื่นที่เกี่ยวข้อง เรืองนน เช่น หนังสือเกี่ยวกับความบวบวัยทางระบบหายใจของเด็กอยู่ในหมู่ WS

280. แด่กำหนดหนังสือเกี่ยวกับโรคปอดบวม (Pneumonia) ของทารกและวัยที่เร่ืองโรคปอดบวม WC 202. หนังสือว่าด้วยเร่ืองจิตเภทในเด็กอยู่กั WM 203 เป็นคน.

WS	1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 24, ยกเว้น WC 17, 20 และ 25
		แต่เพิ่ม,
	26	เครื่องใช้, เครื่องมือ, อุปกรณ์พิเศษอื่น ๆ.
	100	ความรู้ทั่วไป.
	103 — 113	การเจริญเติบโตของเด็ก. จิตวิทยาสำหรับเด็ก. การเลี้ยงดู.
	115 — 141	ความต้องการอาหารตามหลักโภชนศาสตร์. การตรวจวินิจฉัยโรคสำหรับเด็ก.
	200	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ของเด็ก.
	260 — 340	แบ่งย่อยออกไปตามระยะต่าง ๆ ของร่างกาย.
	350	จิตเวชวิทยาสำหรับเด็ก.
	360	โรคเฉพาะสักรัในเด็ก.
	366	การรักษาโรคเด็ก.
	405 — 462	แบ่งกลุ่มตามอายุ.

WT เวชศาสตร์วัยชรา. โรคเร่ืองรัง.

WT	1 — 28	เช่นเดียวกับ WC 1 — 28, ยกเว้น WC 17 และ 25
	30	การสำรวจ. ปัญหาทางสังคมเกี่ยวกับผู้สูงอายุและโรคเร่ืองรัง.
	32	กฎหมาย (Table G).
	100	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเวชศาสตร์วัยชรา.
	104	การเปลี่ยนแปลงของสัขารที่เข้าสู่วัยชรา.
	120	สัขศาสตร์ผู้สูงอายุ.
	150	จิตเวชวิทยาผู้สูงอายุ.
	500	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเร่ืองรัง.

WU ทันตแพทยศาสตร์. ศัลยกรรมช่องปาก.

WU	1-18	เช่นเดียวกับ WC 1-18, ยกเว้น WC 17
	19	โรงเรียนและวิทยาลัย.
	20	การศึกษาทันตแพทยศาสตร์.
	20.5	การวิจัยทางทันตกรรม.
	21	อาชีพทันตกรรม.
	22-28	เช่นเดียวกับ WC 22-28 โดยเพิ่ม,
	26	เครื่องมือ, อุปกรณ์, เครื่องมือ.
	30	การสำรวจ.
	32-44	กฎหมายการประกอบโรคศิลป์ทางทันตกรรม.
	50-90	จรรยาทันตแพทย์. คู่มือสำหรับทันตอนามัยและผู้ช่วยทันตแพทย์.
	100-113	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทันตแพทยศาสตร์.
	140-141	ทันตเวชศาสตร์. ทันตพยาธิวิทยา.
	166-290	การรักษาโรคฟันและปาก.
	300-360	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทันตกรรมหัตถการ.
	400-440	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทันตกรรมจัดฟัน.
	480	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทันตกรรมสำหรับเด็ก.
	500-530	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการทำฟันปลอม.
	600-610	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศัลยกรรมช่องปาก. ขาดเจ็บที่
		ขากรรไกรและหน้า.

WV วิทยาโสต นาสิกและตา

WV	1-28	เช่นเดียวกับ WC 1-28 ยกเว้น WC 16 และ 20 แต่เพิ่ม
	26	เครื่องมือ, อุปกรณ์ ฯลฯ

32	กฎหมาย. การประมาณความพิการเพื่อกดแทน (Table G)
100—150	ความรู้ทั่วไป. อาการวิทยาและการวินิจฉัยโรคห, คอ, งาม
168—180	คล้ายกรรม ห, คอ, งาม และโรคแทรกทางกะโหลกศีรษะ
200—210	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห. การตรวจและวินิจฉัยโรค
220—225	หูชั้นนอก. แก้วห.
230—233	หูชั้นกลาง.
250—276	หูชั้นใน. วิทยาการเกี่ยวกับการฟัง.
280	อาการหูหนวกและเป็นไข้.
300—335	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจมูกและพารานาซัล ไซนัส.
340—358	พารานาซัล ไซนัส.
400—410	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบริเวณฟาริงซ์.
430—440	ต่อมทอนซิล. ริมฝีปากและเพดานปากแหว่ง
500—535	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกล่องเสียงและเสียงพูด.

WW จักษุวิทยา

WW	1—28	เช่นเดียวกับ WC 1—28 ยกเว้น WC 20 และ 25 แต่เพิ่ม
	19	โรงเรียนและวิทยาลัย.
	26	เครื่องใช้, อุปกรณ์ ฯลฯ.
	32	กฎหมาย. การประมาณความพิการเพื่อกดแทน (Table G)
	100	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจักษุวิทยา.
	101—113	กายวิภาคศร. สรีรวิทยาของการมองเห็น. การถอนม
		สายตา.
	141—166	การตรวจสายตาคับวิธีต่าง ๆ และการรักษาทางตา
	168	การผ่าตัดตา.
	202—250	แย่งแยกส่วนต่าง ๆ ของนัยน์ตา.
	260—280	ต้อกระจก. จอตา. ตาขอก. ประสาทตา

290	ดัชนี.
300—320	วิชาตรวจแก้สายตา. การหักเหของแสง. สายตาสั้น.
350—355	การตรวจสายตาและประกอบแว่น.
358	การใส่ตาปลอม.
400—475	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลไกประสาทและกล้ามเนื้อของตา.
505—525	จักษุวิทยาออกสาทรกรรมและการชดเชย.

WX กิจการโรงพยาบาล.

WX 1—15	เช่นเดียวกับ WC 1—15 โดยเพิ่ม,
2	รายงานของโรงพยาบาลที่ออกเป็นระยะ ๆ (Table G)
16	สถิติ.
22	ทำเนียบนาม (Table G).
	โรงพยาบาลและศูนย์การแพทย์
27	รวมหลายแห่ง (Table G).
28	เฉพาะแห่ง (Table G).
32	กฎหมาย. ระเบียบข้อบังคับของโรงพยาบาล (Table G).
100	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรงพยาบาล.
140—147	การวางแผนและการก่อสร้างโรงพยาบาล. การตกแต่งภายใน.
150—185	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารโรงพยาบาลและการจัดตั้ง.
200—225	แผนกรักษาผู้ป่วย, แพทย์, สถานพยาบาล, และหน่วยบริการต่าง ๆ.

WY การพยาบาล.

WY 1—18	เช่นเดียวกับ WC 1—18, ยกเว้น, WC 16 และ 17
16	อาชีพการพยาบาล.
19	โรงเรียนพยาบาล.

20	การจัดตั้งและการบริหารโรงเรียนพยาบาล.
21	ใบอนุญาต. การจดทะเบียน. (Table G).
22	ทำเนียบนาม (Table G).
29	หน่วยจัดหางาน.
31	สถิติ. การสำรวจ.
32	กฎหมาย. ระเบียบข้อบังคับของพยาบาล.
77—100	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพยาบาล. ธรรมชาติของพยาบาล.
101—145	การพยาบาลเฉพาะสาขาวิชา.
150—163	เทคนิคการพยาบาลเกี่ยวกับการแพทย์เฉพาะสาขา.
191	ชมรมพยาบาลและผู้ร่วมงานอื่น ๆ.
193	พนักงานผู้ช่วยพยาบาล.
195	ผู้ช่วยพยาบาล. เคหะพยาบาล.
300	การพยาบาลแบ่งตามประเทศ (Table G).

WZ ประวัติการแพทย์.

จัดหมู่หนังสือประวัติของแต่ละสาขาวิชาไว้ทั้งหมดวิชานั้น เช่นประวัติการ
ศัลยกรรม WO 11

WZ	1—18	เช่นเดียวกับ WC 1—18, ยกเว้น WC 11 และ 15—17
23		สถานันต่าง ๆ, ตามลำดับอักษร. พิพิธภัณฑ์.
27		รวมหลายแห่ง.
28		เฉพาะแห่ง, ตามลำดับอักษร.
30		ลำดับตามเหตุการณ์ก่อนและหลัง.
40		ประวัติการแพทย์ทั่ว ๆ ไป.

51—80	แบ่งออกตามสมัยและสถานที่ ฯลฯ
100	ชีวประวัติเฉพาะบุคคล.
112	หนังสือรวมชีวประวัติ.
121—150	แบ่งแยกตามสมัยต่าง ๆ .
220—294	หนังสือทวิเขียน, หนังสือในศตวรรษที่ 16—18, เฉพาะที่ เกี่ยวกับอเมริกา แบ่งแยกตามรัฐ.
305—350	หนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการแพทย์, ทัศนแพทยศาสตร์, จิตเวชวิทยา ฯลฯ

สำหรับสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 19 จะมีเลขหมู่แยกออกไว้ต่างหากเป็นพิเศษ แต่คงใช้อักษรแทนหมู่เช่นเดิม คือ QS—QZ เป็นหนังสือพวกปริทัศน์ และ W—WY ให้แก่หนังสือทางคลินิก.

ท้ายเล่มเป็นบรรณานุกรมอย่างละเอียด เรียงตามลำดับอักษร A—Z แสดงให้ทราบว่าหัวเรื่องนั้น ๆ อยู่ในหมวดอะไร และมีเลขเท่าใด ในกรณีหัวเรื่องนั้นไม่เกี่ยวกับการแพทย์โดยตรง ก็จะไม่มีการจัดหมู่อยู่ในระบบของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน แต่ที่บรรณานุกรมจะช่วยแนะให้ทราบว่าหัวเรื่องนั้นอยู่ในหมวดอะไรของระบบหอสมุดรัฐสภา ตัวอย่างเช่น การแพ้อาหาร WD 310 ; การวิเคราะห์อาหาร QU 50 ; QU 145 ; TX. หรือถ้าเป็นการใช้เทคนิคทางเคมีเกี่ยวกับอาหาร TP. ตัวอักษร TX และ TP คือหมวดวิชาของระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน.

เอกสารอ้างอิง :

1. Graf, L. Statistics showing the use made of classification for medical literature. Libri 3: 123—24, 1954.

2. Jones, M. Irene. Classification. (In Medical Library Association. Handbook of medical library practice. 2nd ed. rev. and enl. Chicago, A.L.A., 1956).

3. U.S. Army Medical Library. Army Medical Library Classification: Medicine. Preliminary ed. 1948. Washington (Govt. Print. Off., 1949).

4. U.S. Army Medical Library. Army Medical Library Classification: Medicine. 1st. ed, Washington, Govt. Print. Off. 1951.

5. U.S. National Library of Medi-

cine. National Library of Medicine Classification. (2nd. ed.) Washington, Govt. Print. Off. 1956.

6. U.S. National Library of Medicine. National Library of Medicine Classification. 3 rd. ed. Bethesda, Maryland. 1964.

7. พจนานุกรมศัพท์แพทย์ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ๒๕๐๘).

8. แพร์พิทยา, ฝ่ายวิชาการและคณะแพทย์แห่งจุฬาราช. พจนานุกรมศัพท์แพทย์ อังกฤษเป็นไทย พร้อมด้วยคำอ่าน. แพร์พิทยา (๒๕๐๑).

สมาชิกวารสาร

๑. ถ้าท่านเปลี่ยนยศ ชื่อ นามสกุล
๒. ถ้าท่านย้ายที่อยู่
๓. ถ้าท่านประสงค์จะบอกรับวารสารต่อไป

โปรดแจ้งให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยทราบ.

ข้อเสนอแนะ
ในการใช้หนังสือและวัสดุประกอบการสอน
ในห้องสมุด

บรรจง นีวาสะบุตร

การเตรียมตัวของครูผู้สอน

๑. สอนวิชาอะไร.

๒. ชั้นใด.

๓. เรื่องอะไร.

๔. วันที่เท่าไร.

๕. เวลาใด.

๖. การแบ่งนักเรียนเพื่อค้นคว้า:

ก. เป็นรายบุคคล.

ข. เป็นกลุ่ม (แบ่งเป็นกลุ่ม
กลุ่มละกี่คน)

๗. การคัดเลือกบรรณารักษ์ล่วงหน้า
ประมาณ ๑ อาทิตย์ เพื่อให้บรรณารักษ์
จัดหนังสือ และวัสดุประกอบการสอนไว้
ให้.

๘. แจ้งแผนงานและหัวข้อที่จะให้แก่
ละกลุ่มค้นคว้าให้บรรณารักษ์ทราบ เพื่อ
จัดเตรียมบรรณานุกรมแต่ละกลุ่มไว้ให้.

๙. ควรอ่านหนังสือทุกเล่มตาม
บรรณานุกรมที่บรรณารักษ์จัดให้ เพื่อได้
ทราบข้อเท็จจริงของรายงานของนักเรียน

ที่นำอยู่เสนอ.

๑๐. แจ้งให้นักเรียนทราบวัน สอน
ล่วงหน้า และควรอธิบายให้นักค้นคว้า
หนังสือ วิธีเขียนรายงาน และวิธีรายงาน
ให้นักเรียนฟังอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อนักเรียน
จะได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง.

๑๑. ควรจัดแบ่งกลุ่มเสียให้เรียบร้อย
และแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มเสียก่อน โดยให้
นักเรียนแต่ละกลุ่มเป็นผู้เลือก เพื่อยุติ
ข้อขัดแย้งในการทำรายงานเสนอ (อาจเลือก
ผู้ช่วยเพิ่มอีก ๑ คน ได้).

๑๒. ควรขอร้อง ให้บรรณารักษ์ จัด
หนังสือ และวัสดุที่จะใช้นั้นเป็นหนังสือ
ของเพื่อให้ครูผู้สอนและนักเรียนมาอ่าน
ได้ทุกโอกาส โดยกำหนดเวลาของไว้ให้
บรรณารักษ์ทราบ.

๑๓. อาจขอร้อง ให้บรรณารักษ์ จัด
กิจกรรมเกี่ยวกับนักเรียนที่จะสอนให้ เพื่อ
เรียกถึงความสนใจของเด็กเพิ่มขึ้น.

๑๔. ช่วยร่วมมือกับบรรณารักษ์ จัด

หาหนังสือ และวัสดุประกอบการสอน
ขที่เรียนนั้นจากท่อน ๆ มาให้ห้องสมุด
เพิ่มขึ้น เพราะบางโอกาสครูผู้สอนได้ไป
พบและรู้แหล่งที่มาของสิ่ง ที่ ตน ต้อง การ
มาประกอบการสอน.

๑๕. ประสานงานร่วมมือกับบรรณ
รักษ์ด้วยดุษฎีบัตรขออาศัยซึ่งกันและกัน
โดยเล็งผลเลิศเพื่อประโยชน์แก่นักเรียน
ด้วยกันทั้งสองฝ่าย.

การเตรียมตัวของบรรณรักษ์

๑. การจัดหาหนังสือและวัสดุให้แก่
ครูผู้สอน โดยสำรวจจากหนังสือและวัสดุ
ที่มีอยู่ในห้องสมุดก่อนว่า มีเพียงพอหรือไม่
หากไม่พอต้องรีบไปติดต่อตามแหล่งที่
ควรจะมีเพื่อบรรวมนำมาให้แก่ครูผู้สอน
และต้องทำโดยรวดเร็วให้ทันเวลาที่ ครูผู้
สอนกำหนดนัดหมายไว้ หนังสือและวัสดุ
นั้นอาจต้องขอ แลกเปลี่ยน หรือขอบริจาค
แล้วแต่กรณี.

สิ่งที่ควรสำรวจ คือ :

๑. หนังสือเล่ม.

๒. จุลสาร.

๓. เอกสาร.

๔. วารสารและนิตยสาร.

๕. หนังสือพิมพ์.

๖. กฤตภาค.

๗. รูปภาพ รูปปั้น แผนที่
ตาราง แผนภูมิ กราฟ

ไดอะแกรม ฯลฯ.

๘. วัสดุที่เป็นสื่อทัศนวัสดุของ
สมุดอาจจะมี หรือขอเข้ามา
ประกอบการสอนขที่เรียนนั้น ๆ
ได้แก่ สไลด์ फिल्म สตรีฟ
ภาพยนตร์ แผ่นเสียง เทป
ฯลฯ.

๒. จัดทำบรรณานุกรมหนังสือ และ
วัสดุทั้งกล่าวได้แก่ครูผู้สอน อาจจัดทำ
แบ่งย่อยออก ให้แต่ละ กลุ่ม ทั่วๆ ไป
เพราะทราบแผนงานของครูผู้สอนแล้ว.

๓. จัดหนังสือและวัสดุที่ครูผู้สอนต้อง
การใช้นั้น เป็นหนังสือของ โดยกำหนด
เวลาของตามที่ต้องการกับครูผู้สอนไว้.

๔. จัดแบ่งหนังสือและวัสดุตามกลุ่ม
ที่กำหนดไว้ เตรียมตั้งไว้ให้บนโต๊ะใน
ห้องสมุด ในช่วงโมงที่ครูจะเข้ามาทำการ
สอน.

๕. จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้
ประกอบการสอนในช่วงโมงนั้นอย่างพร้อม
เพียง ของบางอย่างต้องทดลองให้ใช้

ข้อเสนอแนะในการใช้หนังสือ

๒๑๑

ได้คัดเลือก เช่น วงศ์ประเภทโสทรทัศนศึกษา ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ ฟลิ้มสไตรฟ์ แผ่นเสียง เทป ฯลฯ เป็นต้น.

๖. จัดทำกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการสอนบทเรียนนั้น ๆ ให้นักเรียนสนใจยิ่งขึ้น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ :

ก. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องที่สอน.

ข. จัดทำกฤตภาคเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้ากว้างขวางยิ่งขึ้น.

ค. จัดให้มีการสาธิตเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ.

ง. จัดให้มีการโต้วาที.

จ. จัดให้มีการอภิปราย.

ฉ. จัดให้มีการแสดงละครประกอบ.

ช. จัดให้มีการประกวดในเรื่องที่สอน เช่น ประกวดท่องโคลง เขียนจดหมาย อ่านหนังสือ ทำสมุดภาพ ฯลฯ.

๗. จัดให้นักเรียนร้องเพลงเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ เป็นการผ่อนคลายความเคร่งเครียดจากการเรียนภาควิชาการ.

ฉ. จัดให้มีการเล่าเรื่องในหนังสือเกี่ยวกับบทเรียนนั้น.

ญ. จัดให้มีการทำขัณฑ์เกี่ยวกับบทเรียนนั้น.

ฎ. จัดให้มีการวิจารณ์หนังสือเกี่ยวกับบทเรียนนั้น.

ฏ. อาจจัดให้มีการฉายไลต์ฟลิ้มสไตรฟ์ หรือภาพยนตร์ประกอบเรื่องนั้น ๆ ก็ได้.

ฐ. อาจเปิดเทป หรือแผ่นเสียงประกอบบทเรียนนั้น.

ฑ. ขาง บทเรียน อาจ เล่านิทานประกอบได้.

ฒ. ขาง บทเรียน อาจ จัดออกรายการทางวิทยุกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ได้.

ณ. อาจ จัดรายการ แสดง หุ่นประกอบบทเรียนนั้น บรรณาธิกร อาจ จัด ทำ กิจกรรม ทัก-กล่าวตามข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลายข้อตามแต่โอกาสและที่เห็นสมควร.

๘. ให้คำแนะนำและให้บริการตลอดจนความร่วมมืออย่างดีแก่ครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนด้วยความอดทนและยิ้มแย้มแจ่มใส.

การดำเนินการสอน

เมื่อถึงเวลากำหนดหน้าที่หมายการนำนักเรียนมาค้นคว้าในห้องสมุด บรรณารักษ์ จะ คอย ให้ความ สะดวก ผัก ครัว และนักเรียนย่อยแล้ว พร้อมทั้งจัดหาหนังสือและวัสดุที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้าเตรียมไว้ให้เป็นกลุ่ม ๆ ขนโต๊ะอ่านหนังสือ.

ครูผู้สอนดำเนินการดังนี้ คือ :

๑. ให้นักเรียนนั่งที่โต๊ะอ่านหนังสือเป็นกลุ่มตามตกลงกันไว้ ครูผู้สอนควรอธิบายเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้นักเรียนค้นคว้าอย่างกว้าง ๆ พอเป็นแนวทางเสียก่อน

และสรุปลงเป็นหัวข้อสำคัญที่นักเรียนจะต้องไปช่วยกันค้นคว้าอย่างละเอียด.

๒. ควรจัดหาข้อที่ให้นักเรียนหาอ่านลงบนกระดานดำ หรืออาจพิมพ์แจกให้แต่ละกลุ่ม หรือให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาหัวข้อที่ตนเองต้องการค้นคว้า.

๓. ครูแจ้งบรรณานุกรมของหนังสือแต่ละกลุ่มที่บรรณารักษ์จัดทำไว้ให้นักเรียนทราบ.

๔. ให้ลงมือค้นคว้าตามหัวข้อที่กำหนดให้ไว้.

ควรกำหนดเวลาดังนี้ คือ :

ก. ๑. ถ้าจะให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ชั่วโมงตามร่างสอนควรแบ่งเวลาดังนี้

ครูอธิบายนำเรื่อง	๕ นาที
นักเรียนค้นและเขียนรายงาน	๓๕ นาที
หัวหน้ากลุ่มทบทวนกลุ่มรายงาน	๑๕ นาที
ครูสรุปและแก้ไขข้อผิดพลาดและเพิ่มเติม	๕ นาที
รวม	๖๐ นาที

๒. ถ้าเป็นการทดสอบควรแบ่งเวลาดังนี้

ครูอธิบายนำเรื่อง	๕ นาที
นักเรียนค้นคว้าและเขียนรายงาน	๓๐ นาที
หัวหน้ากลุ่มทบทวนกลุ่มรายงาน	๑๐ นาที
ครูสรุปและแก้ไขข้อผิดพลาดและเพิ่มเติม	๕ นาที
ทดสอบ	๑๐ นาที
รวม	๖๐ นาที

หมายเหตุ : ครูผู้สอนอาจกำหนดเวลาเองตามความเหมาะสม.

- ข. ถ้าการค้นคว้ายังไม่สิ้นสุดใน ๑ ชั่วโมง ก็ให้นักเรียนมาทำการค้นคว้าต่อในห้องสมุดตามโอกาสว่างของแต่ละคน เพราะบรรณารักษ์ได้จัดหนังสือและวัสดุอื่นไว้เป็นหนังสืออยู่แล้ว ครูผู้สอนควรกำหนดวันส่งรายงานให้นักเรียนได้ทราบเพื่อจะได้ตรวจรายงานของนักเรียนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เสียก่อนและอาจใช้ชั่วโมงต่อไปตามตารางสอนของวิชานั้นเป็นชั่วโมงที่ให้รายงานก็ได้.

๕. การรายงาน ขณะให้นักเรียนรายงาน ครูอาจอธิบายแทรกได้บ้างเป็นบางครั้งบางครั้ง การรายงานของนักเรียนอาจมีอุปสรรคต่าง ๆ มาประกอบด้วย เช่น แผนที่ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ.

เมื่อรายงานจบแต่ละกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนในชั้นซักถามข้อสงสัยได้ บางครั้งครูอาจต้องช่วยอธิบายด้วย.

เมื่อทุกกลุ่มรายงานเสร็จแล้ว ครูผู้

สอนสรุปอีกครั้งหนึ่ง คือจากนั้นครู นำรายงาน ของ ทุก กลุ่ม คิด ไว้ ที่ แผ่น ป้าย ประกาศ ให้นักเรียนได้อ่านด้วยตนเอง ตลอดจนอีกครั้งหนึ่ง หรืออาจนำมาพิมพ์รวมกันแล้วอีกสำเนาแจกให้นักเรียนทั้งชั้น เพื่อจะได้เอาไว้ทบทวนภายหลัง.

๖. การทดสอบ ขทเรียนบางขทอาจมีการทดสอบความเข้าใจ ก็อาจทำได้โดยจัดให้ทำแบบฝึกหัด.

คำบำรุง “วารสารห้องสมุด”

สมาชิกเฉพาะวารสารห้องสมุด คำบำรุงปีละ ๒๐.๐๐ บาท

สมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สมาชิกสามัญและวิสามัญ ได้รับวารสารห้องสมุดตลอดปี

สมาชิกประเภทตลอดชีพ คำบำรุงปีละ ๑๐.๐๐ บาท

ข้อสังเกตเรื่องวรรณคดีไทย*

ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

๑. วรรณคดีเป็นอย่างไร

คำถามที่เรามักจะได้ยินกันนั้นคือ วรรณคดีคืออะไร คำถามนี้ตอบยากมาก การที่จะบอกว่าสิ่งใดคืออะไร มักจะยากอย่างยิ่ง ในขณะนี้พยายามตอบคำถามนี้ แต่จะพยายามชี้แจงลักษณะของหนังสือที่ควรรับการยกย่องให้เป็นวรรณคดี.

คำร่ววรรณคดีของไทยเรานั้น เห็นจะคงกล่าวว่าไม่มี ถึงจะมีหนังสือที่อาจเรียกว่าเป็นคำร่วทางนี้ได้แต่ก็ยังมีอายุไม่ยาวนานพอ หลักเกณฑ์ที่กล่าวไว้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับอย่างทั่วถึง ในบรรดาผู้ที่สนใจกับวรรณคดี แต่คงแม้ว่าจะยังไม่มีคำร่วทางวรรณคดี แต่เมื่อเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ในคำร่ววรรณคดีของฝรั่ง ซึ่งเป็นที่เชื่อกันทั่วไป กับหลักเกณฑ์ที่มักกล่าวอ้างกันในบรรดาคนไทยที่สนใจวรรณคดี และเมื่อนำหนังสือที่ควรรับการยกย่องเป็นวรรณคดีของฝรั่ง กับหนังสือที่ควรรับการยกย่องเป็นวรรณคดีของไทย มาพิจารณาลักษณะเทียบเคียงกันเข้า ก็จะเห็นว่าไม่มีอะไรขัดแย้งกัน หนังสือใด

รับยกย่องว่าเป็นวรรณคดี ทั้งของฝรั่งและของไทย มักมีลักษณะเหมือนกัน อยู่เป็นรากฐานดังต่อไปนี้:

๑.๑ หนังสือเหล่านั้นมักจะมีรูปและเนื้อหาเหมาะสมกัน รูปที่ใดแก่ นิราศ ลิลิต บทละคร แผลเทศน์ บทเสภา หรือนิยาย นิยายขมที่เป็นกลอน หรือคำฉันท์ หรือที่เป็นร้อยแก้ว บทละครก็มีบทเป็นกลอนเป็นฉันท์และร้อยแก้วเช่นเดียวกัน.

ส่วนเนื้อหาของมัน ก็ได้แก่เนื้อเรื่อง, ลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง, ความคิดคำนึงของผู้ประพันธ์, บทเจรจาของตัวละคร, เป็นต้น เนื้อหาจะต้องเหมาะสมกับรูป เช่น ถ้าแต่งลิลิต เนื้อเรื่องของลิลิตนั้น ก็ควรจะเป็นเนื้อเรื่องที่มีคุณค่าเหมาะสมแก่การแต่งลิลิตซึ่งต้องใช้ความพยายามมาก เพราะต้องแต่งโคลงหลายชนิด และแต่งร้อยแก้วด้วย ถ้าเอาเนื้อเรื่องเช่นการจรรวจริตชกในกรุงเทพฯ ไปแต่งเป็นลิลิต ย่อมจะทำให้ลิลิตไพเราะหรือครกครนยาก เรื่องการจรรวจริตชก

* บรรยายที่ดึกอักษรสวรรค์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในกรรณการนามมหาวิทยาลัยครบห้าสิบปี.

ในกรุงเทพฯ เห็นจะเหมาะสมกับบทความ
ที่เป็นร้อยแก้วที่ออกในหน้าหนังสือพิมพ์
มากกว่า หรือการแต่งบทละครไว้ ถ้า
จะแต่งเรื่องชาลาราชการขึ้นเอกคนหนึ่งมี
หนังสือมาก เลย์ต้องยิ่งควาย เนื้อเรื่อง
เช่นนั้น แต่งเป็นบทละครไว้ก็เห็นจะไม่
เหมาะสม ถึงนั้นเนื้อหา (เนื้อเรื่อง ความ
คิดคำนึงลักษณะนิสัยของตัวละคร ฯลฯ)
จึงควรให้เหมาะสมกับรูป และหนังสือที่
ได้รียบการยกย่องว่าเป็นวรรณคดี ก็มักจะ
มีความเหมาะสมดังกล่าว.

๑.๒ หนังสือที่ใคร่ยกย่องว่าเป็น
วรรณคดี มักมีการใช้ถ้อยคำที่เลือก
เฟ้นอย่างประณีต หมายถึงว่าผู้ประพันธ์
ได้เอาใจใส่กับถ้อยคำสำนวนของตน ทุก
คำที่ใช้มีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง
ใครจะไปคิดแปลง ก็จะทำให้คุณค่าของ
หนังสือนั้นลดไปไม่มากนักเลย เพราะผู้
ประพันธ์ย่อมระมัดระวังที่จะคัดสรรคำหาสำนวน
โวหารจนเหมาะแก่ใจแล้ว จึงเขียนลง
ในหนังสือนั้น.

๑.๓ ด้วยเหตุที่หนังสือนั้นมีความ
เหมาะสมและมีสำนวนภาษาที่ประณีต ผู้
อ่านมักจะรักใจอ่านหลายครั้ง, อ่านครั้ง
หนึ่งแล้ว, อ่านครั้งที่สองอีก ก็ยังไม่

รู้สึกเบื่อหน่าย อ่านครั้งที่สามก็ยังแล
เห็นคุณค่าเพิ่มเติมขึ้นมาจากที่อ่านครั้งที่
หนึ่ง.

๑.๔ หนังสือวรรณคดีมักจะมีคุณค่า
หลายด้านหลายทาง ผู้ที่อ่านแล้วตกใจ
อยากจะเผยแพร่เกียรติคุณของหนังสือ
อยากให้ญาติมิตรได้อ่าน และอยากให้
เป็นมรดกตกทอดไปถึงลูกหลาน ไม่
อยากให้คนอื่นลืมหนังสือเหล่านั้นเสีย.

๒. วรรณคดีไทยเป็นอย่างไร

ในเอกสารนี้จะกล่าวถึงวรรณคดีไทย
เฉพาะที่มีมาก่อนรัชชูปถัมภ์ ตะวันตก
หมายความว่าจะไม่กล่าวถึงนวนิยาย,
เรื่องสั้น, บทละครพูด ที่เกิดขึ้นภายหลัง
ที่มีการคิดลอกแบบอย่างตะวันตก จะ
กล่าวแต่แก่นของวรรณคดีเท่าที่พอจะ
กล่าวได้.

วรรณคดีไทยเท่าที่เป็นมาแล้วมี
ลักษณะ เมื่อเทียบกับวรรณคดีของชาติ
อื่น เช่น ของยุโรป และ ของจีน ญี่ปุ่น
และ อินเดีย คือ ผู้ประพันธ์หรือ
ผู้แต่งมักไม่สนใจกับการที่จะทรงความคิด
นึกไว้ให้แก่คนอ่านในชั่วอายุต่อไปจากตน
หรือแม้แต่คนอ่านในสมัยของตน ผู้แต่ง
หนังสือไทยที่ใคร่ยกย่องเป็นวรรณคดี

สนใจกับศิลปะของการแต่งเป็นใหญ่ การวินิจฉัยคุณค่าของวรรณคดี ก็ทำโดยคำนึงถึงศิลปะของการแต่ง ก็จะเห็นได้จากการศึกษาของวรรณคดีสโมสร ยกย่องว่าหนังสือเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นเอกในบรรดาหนังสือชนิดนั้นชนิดนี้ ไม่มีกล่าวถึงความนึกคิดหรือปรัชญาของผู้แต่งหนังสือเหล่านั้นว่าเป็นอย่างไร ผู้ศึกษาก็สามารถถึงวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลโนเบลเป็นคนละแบบก็เคย.

ลักษณะอันหนึ่งของวรรณคดีไทย ทำให้คนบางคนได้ข้อคิดผิดพลาดจากตะวันตก มีความรู้สึกว่วรรณคดีไทยไม่มีคุณค่ามากนัก และยังมีคนอีกพวกหนึ่งกล่าวว่า วรรณคดีไทยไม่มีประโยชน์แก่การพัฒนาสังคม เพราะขาดการปลุกใจให้รักชาติหรือให้ขยันขันแข็ง แต่แท้จริงแล้ว นักศึกษาวรรณคดีทั้งโลก จะไม่ยกย่องเรื่องปรัชญาหรือประโยชน์เป็นใหญ่ไปกว่าศิลปะของการแต่งเลย เป็นการบังเอิญของไทยและของชาติอื่น ๆ ที่วรรณคดีของเขาและของไทยแตกต่างกันในชั้นนี้ ที่ว่าบังเอิญนั้นหมายถึงบังเอิญสังคมของไทยเราเป็นอย่างไร และสังคมของเขาเป็นอย่างไรเขา วรรณคดีเป็นกระจกส่องลักษณะสังคมของคน และ

อาจเป็นเครื่องวิจารณ์ธรรม หรือสังคมที่มีผู้แต่งวรรณคดีเป็นสมาชิก แต่ไม่เคยปรากฏว่วรรณคดีเป็นหนังสือสอนการรักชาติ หรือศีลธรรม นอกจากความบังเอิญอะไรอีกหลายอย่างซึ่งจะได้กล่าวต่อไป.

๓. วรรณคดีกับปรัชญา

คามธรรมดาของมนุษย์ ต้องมีปรัชญาประจำใจ มนุษย์ที่มการศึกษาที่ขอมรู้ตัวว่าตนมีปรัชญาประจำชีวิตอย่างไร มนุษย์ที่ไม่มีการศึกษาไม่รู้ตัว ปรัชญาอาจเป็นอย่างง่าย ๆ เช่น เห็นคุณค่าของความสุจริตเห็นความสำคัญของความกตัญญู หรืออาจซับซ้อน เช่น ยกยอปรัชญาของขงจื้อ หรือของคารล มาร์กซ แต่มนุษย์ย่อมมีปรัชญาอย่างใดอย่างหนึ่งทั้งนั้น.

กวีไทยเราก็มมีปรัชญากันทุกคน แต่ไม่ค่อยสนใจแสดงไว้ ในหนังสือที่แต่ง กวีไทยของเราเท่าที่มีมาแล้ว ยังไม่เคยมีคนหนึ่งถือศาสนาอื่นออกไปจากพุทธศาสนา เราจึงประเมินเอาได้ว่า ปรัชญาของกวีไทยก็คือปรัชญาของพุทธศาสนา ใต้แก่ความเชื่อในความไม่เที่ยงแท้ เชื่อว่าโลกหรือชีวิตเป็นทุกข์ และเชื่อว่าจะยก

ถือเอาอะไรตายตัวไม่ได้ เพราะทุกอย่าง
เป็นอนันตภาพ.

อย่างไรก็ตาม กวีหรือผู้แต่งหนังสือ
ของไทยก็ไม่สนใจเขาปรัชญานานมา
เป็นเนื้อหาสำคัญของเรื่องการทกอะไรแต่ง
โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน หรือนัก
แต่งหนังสือจะแต่งนิยาย หรืออะไรก็ตาม
ย่อมจะเพ่งเล็งในเรื่องที่ตนสนใจจะกล่าว
แก่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง ผู้อ่านผู้ฟังมีส่วนสำคัญ
แก่การแต่งหนังสือโคลงกลอน แต่กวี
หรือนักแต่งหนังสือไทยถือว่าผู้อ่านของตน
ไม่สนใจในปรัชญา ผู้อ่านและผู้แต่ง
หนังสือ เป็นพหุ ศาสตร์ นักชนกด้วย กันทั้ง
สองฝ่ายต่างก็อาศัยปรัชญาพหุศาสตร์
ไม่มีเรื่องสงสัย คิดใจให้เกิดอารมณ์
อย่างใด ทั้งผู้อ่านและผู้แต่งสนใจในเรื่อง
ที่ไม่ใช่ปรัชญา สนใจในสิ่งที่ตรงข้ามกับ
ปรัชญาของศาสนาของตน เรื่องศาสนา
เป็นเรื่องของพระของเจ้า เรื่องของพระรา-
วาสถิกคือ รูป รส กลิ่น เสียง ดังนั้น
ทั้งผู้แต่งและผู้อ่านก็สนใจตรงกันในเรื่อง
นี้ วรรณคดีของไทยจึงเป็นเรื่องของรูปรส
กลิ่นเสียง ซึ่งถ้าใช้สำนวนภาษาฝรั่ง
เรียกว่า เป็นวรรณคดีแห่งอารมณ์ โคลง
กลอนของฝรั่งประเภทนี้ก็มี แต่ยังมี

คนที่แต่งโคลงกลอนแบบนี้ไม่เด่น กวีใน
ตะวันตกคนที่แต่งได้เด่นเป็นคนที่สนใจกับ
ปรัชญาชีวิต วรรณคดีของฝรั่งที่เด่น ๆ
จึงเป็นวรรณคดีของปรัชญา ส่วนวรรณคดี
ของไทยเต็มไปด้วยความรู้สึกหรืออารมณ์
ไม่ได้ดีกว่ากันหรือเลวกว่ากันเพราะแสดง
ปรัชญาหรือไม่แสดง ปรัชญาในวรรณคดี.

๔. วรรณคดีทางศาสนา

เพื่อป้องกันความเข้าใจผิด จะต้อง
เรียกกล่าวว่า วรรณคดีทางศาสนาของเรา
มีอยู่ เป็นต้นว่า ไตรภูมิพระร่วง และ
ปฐมสมโพธิกถา ของสมเด็จพระปรมาน-
ชิตฯ ทั้งสองเรื่องนี้ ผู้แต่งตั้งใจจะสอน
ศาสนาแก่การที่ใคร่จะบอกว่าเป็น
วรรณคดี ไม่ได้เป็นเพราะสอนศาสนาได้
ก็ แต่เป็นเพราะมีความไพเราะ ไตรภูมิ
พระร่วงนั้นไพเราะด้วยความง่าย การใช้
ภาษาไม่ซับซ้อน เปรียบเหมือนเห็นสิ่งที่
มีอยู่ทุกเมื่อเชยวันในชีวิต แต่ไม่ระ-
เกะระกะ ทุเรษหรือหาที่ติไม่ได้ ปฐม
สมโพธิกถาเด่นด้วยจินตนาการ ไพ-
เราะด้วยจังหวะของวรรคตอน ด้วย
มโนภาพที่เกิดขึ้นจากถ้อยคำสำนวนที่ผู้
แต่งเลือกเฟ้นมาใช้ เปรียบได้กับเครื่อง

ประดษทพงเพรพดอบเป็นประกาย ใน
ขณะเียวกัน ฉะพิจาวณาทางคาสนา
กมคุดค่านฐานที่เคลือบแต่งความรสัก
ให้เกิดครัทธาเลื่อมใสไปต่าง ๆ กัน แล้ว
แต่ "จิต" ของผู้อ่าน หรือจะกล่าว
อย่างสมัยใหม่ ก็คือว่า แล้วแต่ลักษณะ
บุคคลิกภาพของผู้อ่าน.

๕. วรรณคดีกับลักษณะของสังคม

ได้กล่าวมาแล้วว่า มนุษย์ชอบสังเกต
ว่าวรรณคดีไทยไม่ช่วยพัฒนาสังคม ก่อน
ที่จะแย้ง หรือรับรองความเห็นนั้น จะต้อง
พิจารณาว่า สังคมมีธรรมชาติเป็นอย่างไร
และวรรณคดีมีธรรมชาติเป็นอย่างไร
สังคมนั้นมีธรรมชาติเปลี่ยนแปลงและ
วิวัฒนาการไปตามเหตุการณ์ต่าง ๆ อาทิ
เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ เช่น
สงครามหรือมีพระราช หรือมีผู้นำตก
หรือไม่ก็ ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีเหตุ
การณ์ทางเศรษฐกิจ และทางการเมือง
เช่น มีการเปลี่ยนระบอบการปกครอง
สังคมประกอบด้วยมนุษย์แต่ละคน ๆ มา
รวมกันมีปฏิกริยาต่าง ๆ บางครั้งมีการ
ขัดแย้งภายในสังคมหนึ่ง ๆ บางครั้ง
ก็กลมกลืนกัน, ระหว่างที่สังคม

วิวัฒนาการไป นักแต่งหนังสือก็แต่ง
หนังสือ หนังสือที่แต่งย่อมขึ้นอยู่กับตาม
สังคม คือผู้แต่งจะมองว่า มีแง่ใดมุม
ใดในชีวิตมนุษย์ที่จะยกมาเป็นเนื้อหาของ
หนังสือ เช่น มีการสงคราม ก็จะแต่งเรื่อง
ความทุกข์ของสงคราม หรือเกียรติยศ
ของนักรบ หรือความเล่ห์ลับของวีรบุรุษ
หรือถามภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ก็อาจแต่ง
แสดงถึงความขัดแย้งในจิตใจของคน
ไปเปลี่ยนจากรบเป็นจน เหล่านี้เป็นต้น
อาจมีผู้แต่งบางคนตั้งใจแต่งหนังสือเพื่อ
เตือนสติคนในสังคม เช่นนักประพันธ์
อเมริกันในสมัยที่เศรษฐกิจตกต่ำ และ
อาจมีนักแต่งหนังสือบางคนแต่งเรื่องเพื่อ
สอนคติธรรมแก่ผู้อ่าน แต่หนังสือทั้ง
กล่าวจะเป็นวรรณคดีขึ้นมาหรือไม่ ขึ้น
อยู่กับลักษณะของสังคม ปฏิกริยาที่ผู้อ่าน
มีต่อหนังสือนั้น ๆ ซึ่งเป็นผลออกต่อหนังสือ
จากความสามารถของผู้ประพันธ์ และ
จังหวะจิตใจของผู้อ่าน แต่สำหรับวรรณคดี
ไทย สังคมไม่มีแง่มุมที่เป็นปัญหาที่
นักแต่งจะนำเอาปัญหาสังคมมาแต่ง
เปรียบเหมือนช่างเขียนที่อยู่ในภูมิประเทศ
ที่เขียวชอุ่มอยู่ตลอดเวลา จะเขียนภาพ
ทะเลทราย เพื่อแสดงให้เห็นความแห้ง

ข้อสังเกตเรื่องวรรณคดีไทย

๒๑๕

แล้ง ย่อมจะเป็นไปได้ยาก ทั้งนี้มิได้
หมายความว่านักแต่งหนังสือของไทยไม่
ได้สนใจกับสังคม (หรือใช้ภาษาอย่าง

เก่า กว่า บ้านเมือง) จะเห็นได้จากเพลง
ยาววังหน้า มักกล่าวถึงการเสวยกรุงศรี-
อยุธยาว่า:

“...๕๕๗...
ทงนเป็นผลด้วยต้นเหตุ
มิได้พิจารณาซึ่งข้าไท

จะอาเภททกษัตริย์ผู้เป็นใหญ่
เคยใช้ก็เลี้ยงด้วยเมตตา

.....
จึงเสียดสเสียดศักดิ์นคร
เสียดทั้งตระกูลนานา

.....
เสียดพระเวศวงศา
เสียดทั้งไพร่ฟ้าประชาชน”

นอกจากนั้น การที่ข้อสังเกตเกี่ยวกับสังคม หรือธรรมชาติของมนุษย์ก็ย่อม
จะพบอยู่เสมอ ๆ เช่น ในโคลงโลกนิติในโคลงที่ว่า:

“จ่ายทรัพย์วันละบาทซื้อ
นายหนึ่งเลี้ยงพยัคฆา
สองสามส่นายมา
แบ่งทรัพย์สี่ส่วนฉวน

มังสา
ไปฉวน
กำกับ
บาทสี่นเสียดตาย”

และในพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒
เรื่องสังข์ทอง ตอนทศกเชยแพศยา:

“เมื่อนั้น ชาวเมืองที่คอยขอม เห็น
ทศกเชยขอมแพแก่ไพร่ ไพรผู้ท่เสียดใจ
ทุกคน บ้างพดงบังกระซิบคำ ลูกเชย
พระยาไม่เป็นผล มั่นก็พอนำหน้าท้าว
สามล พลอยให้คนฉิบหายทั้งภราดา บ้าง
ว่าอันใจโยแล้ว ใครเขามียุญก็เข็นเข้า
เห็นจะต้องรบแน่แท้พระยา เราเป็นไพร่

ฟ้าชาแผ่นดิน.....เหล่าห้ามแห่น
แสนสาวท้าวนาง งานกลางหลวงแม่เจ้า
เฒ่าแก่ ผินหน้าปรียทกชกนซ้อแซ้ เขา
คงรบแน่แล้วครั้นนี้ ลางคนย่นว่าชานก
เถา เห็นท่านว่าจะเลี้ยงเราไว้คงที่ ราช
การชาหม่นขยันคิ จะมานั่งปรารปรารมภ์
โย.....”

แต่เหตุใด ชักคิดเห็นท่เกี่ยวกับสังคม
ที่มอยู่ในหนังสือต่าง ๆ จึงไม่เป็นท่ตลก

ที่ที่ให้อ่านเท่าข้อสังเกตหรือการพรรณนา
เรื่องความรัก ทั้งนี้ก็เพราะคนในสังคม
นั่นเอง แสดงความเอาใจใส่ในสิ่งต่าง ๆ
ตามความนิยมของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น
เห็นจะต้องกล่าวว่า วรรณคดีนั้นอยู่ใน
อิทธิพลของสังคมมากกว่าสังคมอยู่ใน
อิทธิพลของวรรณคดี ทั้งนี้จะต้องเข้าใจ
ว่า ไม่หมายถึงหนังสือสำหรับคนทั่ว ๆ
ไป หนังสือของคนทั่ว ๆ ไปอ่านมีอิทธิพล
กว้างขวางตามจำนวนของผู้อ่านมักเป็น
อิทธิพลในทางนิเสธ คือ ทำให้รสนิยม
ไม่สูงขึ้น หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด
พลาดในเรื่องชีวิต เช่น คิดว่า พระเอก
มักจะชนะ คนร้ายมักจะแพ้ง่าย ๆ คนดี
ต้องสวย ฯลฯ

อนึ่ง หนังสือที่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับ
สังคมมาก ๆ นั้น นาน ๆ เข้าก็มักจะ
ลดความน่าสนใจ เพราะสังคมเปลี่ยนแปลง
ไปมากมาย จนข้อสังเกตไม่ค่อยจะมี
ประโยชน์แก่ผู้ใด แต่หนังสือที่คงอยู่เป็น
มรดก หรือที่เรียกว่าวรรณคดี มักมี
คุณค่าที่เหมาะสมแก่ทุกกาลสมัย อันคุณค่า
ที่เหมาะสมแก่ทุกกาลสมัยเป็นคุณค่าที่ใช้
ได้ทั่ว ๆ ไป หรือมีคะแนนเป็นคุณค่าลึก
ซึ้ง ดังนั้น หนังสือที่คงทนอยู่เป็นมรดก

นาน ๆ จึงมักเป็นหนังสือที่มีคุณค่าชนก
กล่าว แต่หนังสือที่มีคุณค่าสำหรับสังคม
หนึ่งในสมัยหนึ่ง ๆ คนจะค่อย ๆ หาค
ความสนใจไป นอกจากว่าหนังสือนั้นจะ
เป็นศิลปกรรมชั้นสูง คนจึงรักษาความ
สนใจไว้ให้แก่คุณค่าทางศิลปกรรม ทั้งนี้
วรรณคดีที่มีอายุยาวนาน จึงเป็น
หนังสือที่ดีทางศิลปะมากกว่าจะเป็นหนังสือ
ที่มีคุณค่าประโยชน์ในด้านศีลธรรมหรือ
ในการช่วยพัฒนาสังคม นอกจากคำ
พัฒนาสังคมจะมีความหมายกว้าง “คือ
หมายถึงการทำให้คนเข้าใจคน เข้าใจ
โลกมากขึ้น” ซึ่งจะพบในวรรณคดีทุก
ชาติทุกภาษา รวมถึงวรรณคดีของไทย.

๖. หนังสือดี และ วรรณคดี

เพื่อป้องกันความเข้าใจผิด จะต้องรีบ
กล่าวว่า เมื่อพูดถึงหนังสือดีหรือไม่ดีแล้ว
มิได้หมายความว่า ถ้าหากหนังสือมีได้
ร้อยละยี่สิบให้เป็นวรรณคดีแล้ว จะถือว่า
เป็นหนังสือดีไม่ได้ หนังสือใดร้อยละยี่สิบ
เพราะต่าง ๆ แตกกันนะ ศิลปะของ
การแต่งหนังสือหนึ่งจะต้องดีพอสมควร ไม่
ถึงแก่ยกพร่อง จนทำให้เห็นว่าผู้แต่งไม่
มีศิลปะหรือกลัววิไลเลย หนังสือบางเล่ม

ก็เพราะมีคุณค่าทางสังคมวิทยา เช่น
หนังสือชุดของอเมริกัน เป็นหนังสือ
ธรรมดา เรื่องครอบครัวคนชั้นกลางที่
ค่อนข้างร่ำรวย เรียกว่า โคลเกียและ
เกรวิก หนังสือชุดนี้แสดงให้เห็นชีวิตของ
สามัญชนตั้งแต่เริ่มเป็นหนุ่มสาว รัก
ใครกัน แต่งงานกัน มีลูก แล้วสามเษ
แล้วลูกตาย ออกมาเรื่อย ๆ เป็นหลาย
เล่มแล้ว ครึ่งหนึ่ง ๆ ก็ขายได้เป็นจำนวน
มาก หนังสือนี้มีสำนวนภาษาเรียบ ๆ มี
อารมณ์ขัน มีความรู้สึกเล็ก ๆ น้อย ๆ
จับใจ คนธรรมดา ๆ และในกาลต่อไป
หนังสือชุดนี้ก็มีคุณค่าทางสังคมวิทยา
คือจะทำให้คนอื่น ๆ เข้าใจชีวิตอเมริกัน
ในสมัยนั้น อย่างเดียวกับที่เราได้อาศัย
หนังสือชุดข้างบนแผน ทำให้เราเข้าใจ
ชีวิตคนไทยในชนบทสมัยศรีอยุธยาตอน
ปลาย แต่หนังสือนี้ไม่ได้บรรยายถึงเป็น
วรรณคดีของอเมริกัน เพราะวรรณคดี
ของอเมริกันเจริญเลย ขึ้น ๆ มา มาก แล้ว
หนังสือที่จะบรรยายถึงในสมัยนั้น จะต้อง
มีความคิดเห็นที่ลึกซึ้ง และจะต้องมี
ความไพเราะ ของ ภาษา มากกว่าหนังสือ
ชุด โคลเกีย และ เกรวิก.

๗. คุณค่าของวรรณคดีไทย

เรามักจะจำเป็นที่ต้องรวบรัดกล่าว
ถึงเรื่องนี้ ได้เสียไว้แล้วว่า ความหมาย
ของพจนานุกรมอย่างกว้าง ๆ รวมถึง การทำ
ให้คนเข้าใจตนเองและโลกที่ตนอยู่
วรรณคดีเกือบทุกเรื่อง มีลักษณะ ช่วยใน
ด้านนี้ วรรณคดีที่มีศิลปะในการแต่งสูง
ชวนลึกลับยิ่งนัก ต้องการความเข้าใจ
ใจค่อนข้างจะลึกสักหน่อย อ่านอย่างผิว
เผินจะหวังผลแลเห็นไม่ได้ วรรณคดีฝรั่ง
นั้น ยิ่งนานวันก็ยิ่งเข้าใจยากขึ้นทุกที
จนเกือบจะเป็นรหัส ถ้อยคำสำนวนของ
กวี มีความหมายที่ออกไปได้หลายด้าน
หลายทาง ใช้คำน้อยแต่ความหมายมาก
นิยมบทกวีสั้น ๆ กันมาก แต่ของไทยเรา
นั้นเป็นแบบฝรั่งเรียกว่า spontaneous คือ
มีได้จริงใจ เมื่อเกิดความรู้สึกขึ้นมา ก็
ปล่อยความคิดลงไปในบทประพันธ์ ผู้
อ่านเกือบไม่สังเกต วรรณคดีไทยเป็น
วรรณคดีทางศิลปะ ศิลปะแห่งการใช้
ถ้อยคำ ศิลปะการวางคตินาภาพ ศิลปะ
การเปรียบเทียบ ศิลปะการโต้ตอบ ศิลปะ
การกลั่นกรองอารมณ์ ศิลปะการพรรณนา

และได้ทำให้จินตะหราเสียชื่อเสียงไปแล้ว
“จะให้เชื่อพม่านหวานถ้อย จะได้ไป
เป็นนอຍชาวหมั้นหย่า เขาจะเช็ดข้อลือ
ซา ว่ารักสามีท่านกว่าความอาย” การ
ที่ขมขานร้องให้ แสดง ความโกรธเคืองอิ-
เหนา ก็เป็นไปเพราะความแค้น ทำให้
เพราะ รังเกียจความไม่ดีของอิเหนาไม่
นอกจากนั้น ขมขานก็ถือว่าเป็นเกียรติยศ
ที่อิเหนาเลี้ยงภีย้อย่างห้าวหาญ และ
แสดงความรักให้ประจักษ์โดยการทำการ
อย่างไม่กลัวตาย แต่ยังไม่แน่ใจว่าจะ
ดำรงความรักไว้ได้หรือไม่ “ซึ่งทำการ
หาญหักเพราะรักใคร่ เกลือกส้มจะไม่
เป็นหวาน” “ทั้งเจ็บทั้งแค้นสักแสนส่วน
จงนึกในใคร่ครวญให้ถ้วนถี่ เสียแรงเกิด
มาเป็นนารี จะช่วงชิงสามีท่านทำไม”.

ตัวอิเหนาเอง ถ้อยอย่าง ที่ฝรั่งกล่าวว่า
ในเรื่องของความรักและสงคราม การ
กระทำอย่างใดก็เป็นธรรมชาติทั้งนั้น แม้จะ
กล่าวเท็จได้ความผู้หญิงก็ได้ “อันนาง
จินตะหราวาที ไซ้พ้จะมั่งมากปรารธนา
หากเขาก่อนก่อนหย่อนมา ใจพิพาธล้า
งวยไป”.

ความไม่ รังเกียจ ความ ประพฤติของ
อิเหนา และเห็นใจในความผิดพลาดของ

คนหนุ่มนั้นน้อยทั่วไป ดังแต่ท้าวท้าวหาญ
ที่โกรธแค้นมาก มะเดหัว พลเสียงของ
ขมขาน จนกระทั่งราษฎรในเมืองกาหา
ต่างก็ตกเป็นทาสแก่รูปโฉมและเสน่ห์ของ
อิเหนา แต่ว่าคนหนึ่งก็แสดงกิริยาไป
อย่างหนึ่งตามฐานะ และความรับผิดชอบ
พลเสียงของขมขานแสดงออกมาตรงๆ ว่า
ไม่อยากจะขมขานแต่งงานกับจรกา อยาก
ให้ได้กับอิเหนา มะเดหัวพาไปเลี้ยงเตียน
ทั้งที่ ท้าวท้าวหาญได้ขมขานให้จรกาแล้ว
แต่คงได้กล่าวแล้ว ผู้อ่านหนึ่งสอเรื่อง
ไม่ค่อยจะได้คิดใจถกเถียง หรือสอากจนา
กันในเรื่องที่เกี่ยวกับศีลธรรมเหล่านี้ คน
อ่านคิดใจในรสของกลอนเห็นจะเป็นข้อค้น
และคิดใจในการแสดงลักษณะนิสัยของตัว
ละครแต่ละตัว เช่น ประสันตา เป็นคน
ปากกล้า สังคามารดา เป็นคนรักลา
เทศะ ท้าวกระบวน เป็นผู้ใหญ่ ท้าวท้าวหา
ญภาคภูมิ วิษุตา เป็นคนงอน และลักษณะ
นิสัยของอิเหนาในแง่ ที่มีความเป็นผู้ชาย
ผู้ทรงเสน่ห์ กลอนในพระราชนิพนธ์เรื่อง
นี้ อาจกล่าวได้ว่าดีทุกโวหาร และไม่ใช่ว่า
ด้อยอย่างหนึ่งสอทั่วไป แต่ด้อยอย่างเขยมน

ยิ่ง อย่างระหากลอนในหนังสือไทยเกียบ
ไทยาก.

แม้หนังสือที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น
ปฐมสมโพธิกถา และมหาชาติกลอน
เทศน์ ความสนใจของผู้อ่านก็ยิ่งมี
กว่อื่นไ้เพราะ หนังสือเกี่ยวกับศาสนา
ผู้แต่งจะระวังไม่ให้มีข้อผิดพลาดในทาง
นั้น แต่การเพ่งเล็งอย่างนี้ทุกตัว เช่น
ปฐมสมโพธิกถา คนที่อ่านแล้วจะจำข้อ
ธรรมะได้ มีน้อย กว่าที่ จำค่อนท ไ้เพราะ
ทัวอย่าง :

“อนึ่งกายพระมหาสัตว์อยู่ในพระครรภ์
พระมารดา มิได้ เป็นที่ สัมผัสสถาน คับ
แคบเหมือนดังสัตว์ทรงปวง อันเสวยทุกข์
ลำบากอยู่ในครรภ์ ทรงสถิตเป็นสุข
เหมือนภรรยา อยู่บนเตียงทอง อันกว้างโต
๑๒ คอก มิฉะนั้นมหาพรหมอันสถิต
อยู่ในวิมานแก้ว แล้วพระกายก็มิได้แยก
เบือนระคนด้วยอสุรี กอปรด้วยสติ
สัมปชัญญะทราวยพระองค์ ทรงพระดำริ
แต่ที่จะกระทำอนเคราะหแก่สัตว์มิได้ขาด
จากพระกรุณา คอยทำพหุโพธิสมมุติอยู่
ในครรภ์ถึง ๑๐ เดือนเป็นนิตย์ พระ
มารดาก็มิได้เห็นคเห็นอัย หนักพระอทร
พระกายเขาเหมือนเมื่อปรกค เป็นสุขอยู่

แล้ว ก็เล็ง เห็น พระโพธิสัตว์ อยู่ ใน ครรภ์
เหมือนภรรยาเหลือของ อัน ร้อย เข้าในแกะ
มดอันผ่องใส เมื่อปรารภจะทอดพระ
เนตรในขณะใด ก็เห็นพระโอโรสนิ่งเป็น
บัลลังก์สมาธิ ผืนพระภักตรมาข้างพื้น
พระอุทรแห่งพระมารดา กงสุวรรณภูมิมา
อันสถิตอยู่อยู่บนผัดอ่อน ในห้องแห่งกลีบ
ปทุมชาติ”

และในมหาชาติกลอนเทศน์ สิ่งทคน
อันจำได้ก็คอกวโหวหาร เช่นเวลาทมท
เทยว หาลก เมื่อ พระเวสสันดรบริจาคเป็น
ทานไปแล้ว และจำโหวหารในกัณฑ์ชชก
เป็นคั้น สรุปแล้วก็คอก กงทกล่าวไว้แล้ว
เราสนใจก็คิดเยอะมากกว่าปรัชญา.

ที่กล่าวว่า วรรณคดีไทยหนักไปทาง
อารมณ์มากกว่าปรัชญานั้น หาได้ขลัง
ข้อที่กล่าวมาแล้วเหมือนกันอีกข้อหนึ่ง คอ
วรรณคดีนั้นย่อมจะทำให้คน ที่สามารถ
เล็งเห็น ได้รับปรัชญาอันแท้จริง คอ
ปรัชญาจากสติปัญญาของผู้อ่านเอง ผู้
อ่านที่เข้าถึงวรรณคดี จะเกิดความ นึกคิด
หลายอย่างขึ้นมา จะเป็นโดยกวีอยากให้
เกิดหรือไม่ก็ตาม เช่นผู้ทอ่านพระราชนิพนธ์
เงาะป่า ย่อมจะมีความรู้สึกร่วมไป
ด้วยตัวละครในเรื่อง ซึ่งสมมติว่าเป็นคน

ว่า ความรู้สึกของชมพูดา ชะเนา และ
ลำห้วย เป็นความรู้สึกของมนุษย์ทุกชาติ
ทุกภาษา เป็นความรู้สึกที่ไม่ต้องอาศัย
อารยธรรม หรือวัฒนธรรมที่ซับซ้อน
ไม่ต้องเข้ามหาวิทยาลัย ได้ปัญญา เมื่อ
คนอ่านเข้าใจวรรณคดีนั้นแล้ว เกิดความ
รู้สึกเหล่านั้น เกิดสติ รำลึกขึ้นได้ว่า
ตัวเราก็มมีความรู้สึกเหล่านั้น ตัวเราอาจ
เล็งเห็นคุณค่าของ ความ รักได้ถึงแต่
แต่ในชีวิตของเรา ในวัฒนธรรมของเรา
การแสดงออกจะไม่ใช่ไปตามแบบนั้น นัก
ทำให้เราเข้าใจ ตนเอง และ สังคมของเรา
ความเข้าใจเช่นว่า เป็นความเข้าใจสำคัญ
ที่สุดของมนุษย์ ทางศาสนาก็ยกย่อง
(สัจยปริสธรรม) ทางการศึกษา ก็ยกย่อง
(สัจการแห่งตน) และทางจิตแพทย์
ใช้ความเข้าใจอันนี้เป็นกุญแจใหญ่สำหรับ
รักษาโรคจิตโรคประสาท.

๘. วรรณคดีเป็นมรดกของชาติ

ไต่กล่าวแล้วเกี่ยวกับเรื่อง ขนช้างขุน
แผน ว่าเหมือน กระเจก ล่อง ชีวิตใน สมัย
ปลายกรุงศรีอยุธยา แต่คิดว่าเอกสาร
ทางประวัติศาสตร์ หรือหากว่า จะไต่มี

วิชาสังคมวิทยาในสมัยนั้นแล้ว และมีนัก
สังคมศาสตร์บันทึกลักษณะชีวิตคนไทยไว้
แต่ก็ยังไม่บันทึกไปถึงอารมณ์ของตัวละคร
แต่ละตัว ปฏิกริยาของคนแต่ละคนใน
เรื่อง เหมือนที่กล่าวในหนังสือขุนช้างขุน
แผน ซึ่งบันทึกไว้ ตั้งแต่ประเพณีการ
ทำบุญ พิธีมงคลสมรส ความรัก ความ
หึงหวง เงินกระตังล้านนที่ต่างกัน แต่ว่า
ผู้ที่ศึกษาเรื่องประเพณีของสมัยใดสมัย
หนึ่งจากวรรณคดี จะต้องมีความสำนึก
ด้วยว่า วรรณคดีไม่ใช่เอกสารทางสังคม
ศาสตร์ วรรณคดีต้องการแสดงอารมณ์
ถึงนั้นชีวิตส่วนใดไม่ทำให้แสดงอารมณ์ก็
ไม่ยกมากล่าว และชีวิตด้านใดไม่เกี่ยว
ข้องกับการดำเนินเรื่องก็ไม่ยกมา บท
เสภาขุนช้างขุนแผนนั้น เรียกว่าครอบ
คลุมเกือบทุกด้านทุกมุม หยิบทุกสิ่งทุก
อย่างในชีวิตของคนสมัยนั้นมาแสดงให้รู้
ถึงอารมณ์ของเขา และเราอารมณ์
ของเราผู้อ่านก็อย่างตลกที่สุด ด้วยศิลปะ
ชั้นเยี่ยมยอด แต่ข้อสังเกตไว้ด้วยว่า
เสภาขุนช้างขุนแผนกล่าวถึงแต่ที่ไม่ค่อย
ในวินัยอย่างพลาญแก้ว แต่ไม่มกล่าวดัง
พระภิกษุที่เคร่งครัด ว่าท่านว่าคาญหรือ
รังเกียจเฉร อย่าง พลาญแก้ว อย่างไรบ้าง

และไม่ได้อ้างถึงอาชีพ ของ ชนชั้น หรือ
ตระกูลของชนชั้น ว่ามีมาจากอะไร.

วรรณคดีมิได้เป็น มรดก ของ ชชาติใน
ฐานะ ที่ ทำให้ คน รื่น หลั่ง เชื้อใจ คน รื่น
ก่อน ๆ เท่านั้น แต่ที่สำคัญยิ่งกว่า หรือ
เท่า ๆ กันก็คือ วรรณคดีบันทึกคำและ
สำนวนในภาษาในคำที่ทำให้เกิดอารมณ์
เขาไว้ และทำให้คนรุ่นหลังสามารถแล
เห็นได้ว่า คำใดใช้สำหรับความรู้สึก
หนักเบาอย่างไร แต่สำหรับภาษาที่ไม่
เกี่ยวข้องกับอารมณ์ เช่น ภาษาทางวิชาการ
จะอาศัยวรรณคดีไม่ได้ แม้ในสังคม
โบราณก็มีภาษาเช่นนั้น เช่น ศัพท์ทาง
แพทย์ ทางเพาะปลูก หนึ่ง เกี่ยวข้อง
กฎหมาย แม้ที่มักกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของ
เรื่อง เช่น การค้าขาย ลอยไฟ เพชรสัง
ความผิดหรือความบริสุทธิ์เราจะเชื่อถือแน
นั้ไม่ได้ เพราะวรรณคดีไม่ใช่เอกสาร
ทางประวัติศาสตร์หรือนิติศาสตร์ อาจ
บอกเขาประเพณีที่เลิกใช้แล้ว มักกล่าวเพอ
ความบันเทิงก็ได้ โดยเฉพาะวรรณคดี
ไม่ได้ระบุว่า เหตุการณ์เกิดในรัชกาลใด
ปีใด การอาศัยวรรณคดีในเรื่องนี้ ต้อง
อาศัยเป็นข้อสังเกต แต่มรดกสำคัญ

สุดของวรรณคดีก็คือ ช้ให้เห็นพัฒนาการ
ด้านอารมณ์ของคนในสมัยของผู้แต่ง.

๕. พัฒนาการด้านอารมณ์ของมนุษย์

ด้าน เห็น จะต้อง อธิบายกัน สักหน่อย
เพราะอาจใหม่สำหรับท่านที่อ่านเอกสาร
หลายคน โดยเฉพาะที่เป็นนักศึกษา เป็น
การยากที่จะให้คนหนุ่มคนสาวเข้าใจเรื่อง
พัฒนาการด้านอารมณ์ คนที่มายุมา
นานก็มักเข้าใจได้ง่าย เพราะได้ผ่าน
อารมณ์มาแล้วหลายครั้ง เป็นต้นว่า เมื่อ
เป็นเด็กเล็ก อารมณ์อ่อน ใจอย่าง ยิ่ง
ใครจ้องหน้าก็รู้สึกไม่สบายใจ แล้วก็
แสดงออกให้รู้โดยการร้องไห้จ้า เมื่อ
โตขึ้นอีกหน่อย สมมติว่าสัก ๓ ขวบ
ใครจ้องหน้าอาจไม่ถึงกับร้องไห้ แต่อาจ
หลบเข้าหลังกระโปรงคุณแม่ ส่วนความ
ปรารถนาที่รุนแรงตามส่วนของอายุ เช่น
เมื่อเป็นเด็ก ๆ อยากได้สิ่งใด ก็อาจเข้า
แย่งไปจากมือเพื่อน เมื่อโตขึ้น ๆ ก็รู้จัก
ชมอารมณ์ หรือรู้จักแอบซ่อน หรืออาจ
รอคอยได้ อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อ
เป็น เด็ก ๆ โดยเฉพาะในวัย รื่น หลั่ง คน
คำหนักใจเขินมาก ชอบเปรียบเทียบกับคน
อื่นในเรื่องความมีความจน จะสวมใส่

เสียดายที่ผลแปลกจากเพื่อนไม่ได้ ใคร
ตกเคื่อนักมักโกรธเคือง แต่พอเจริญวัย
ขึ้นเข้าวัยผู้ใหญ่ ความรู้สึกถึงกล่าว
ค่อย ๆ เปลี่ยนไป ความแสนงอนมักจะ
น้อยลง ความอดทนมีเพิ่มขึ้น ความมั่นใจ
ในตนเองก็เพิ่มขึ้น ทำอะไรตามความ
นึกคิดของตนได้ แต่อาจมีความรู้สึกที่
ไม่เคยมี เช่นความรู้สึกทางเพศ หรือ
ถ้าเคยมีมาแล้วในวัยเยาว์ ความรู้สึก
อาจเจริญขึ้นเป็นการยั่งยืน และขึ้นต่อ
เหตุผลมากกว่าสิ่งเร้าภายนอก เช่น
ความสวยงาม ความมีหน้ามีตา หรือ
อาจกลับกัน เหตุผลกลายเป็นความรู้สึก
เรื่องฐานะ ที่เคยรักเคยสงสารคนที่ยาก
ไร้อาชีพโต เปลี่ยนไปเป็นอยากได้คนที่ทำ
มาหากินด้วยกันได้ หรือที่มั่งคั่งมาลง
ร่วมกัน.

เมื่อล่วงเวลาเข้ามีชนม์วัย ความรู้
สึกทรงแรงเมื่อเป็นหนุ่มสาวก็อาจเปลี่ยน
ไปในทางดีขึ้น หรือ เสลดก็ได้ ทั้งสองทาง
เช่น เมื่อเป็นหนุ่มสาวมีอุดมคติ ก็อาจจะ
ทำประโยชน์แก่บ้านเมือง ครั้นได้พบ
อุปสรรคเข้าก็เลยเลิกมีความคิดนั้น แต่
สำหรับ อีกคน หนึ่ง อุปสรรค ทำให้ เข้าใจ

สังคมของคนหรือเพื่อนมนุษย์คนอื่น ทำ
ให้รู้จักประมาณ ไม่ถึงความมุ่งหมาย
ให้สูงเกินไปและเมื่อทำงานสิ่งใด จะ
ประสบความสำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้าง ก็
ไม่ถึงความพยายาม.

อารมณ์พัฒนามาถึงขั้นใด ผู้แต่งออก
ที่จะแสดงให้เห็นในหนังสือที่ตนแต่งไม่ได้
วรรณคดีโดยทั่วไป มักเป็นหนังสือ
ของผู้ใหญ่ ที่เป็นหนังสือของหนุ่มสาวมี
น้อย เหตุอย่างหนึ่งคือ หนุ่มสาวไม่
ค่อยสนใจกับสังคมในอดีต และผู้ใหญ่
เท่านั้นที่ห่วงเสียดายมรดกที่ตนเคยได้
รับมา แม้วรรณคดีของเด็ก เช่น อาลิ
ซิน วันเดอร์แลนด์ (Alice in Wonderland)
ก็มีความหมายสำหรับผู้ใหญ่ จึงมีการ
พิมพ์ซ้ำหลายครั้ง เพราะผู้ใหญ่ใครจะ
ให้เด็กอ่าน ถ้าผู้ใหญ่ไม่สนใจ หนังสือ
ก็จะถูกละเลย หนังสือของหนุ่มสาวหรือ
เด็กเป็นหนังสือที่แต่งง่าย ไม่ค่อยต้อง
อาศัยคนแต่งชั้นเยี่ยม แต่หนังสือที่จะ
ติดใจผู้ใหญ่ผู้มีประสบการณ์ในชีวิตมาก
ต้องอาศัยคนที่มั่งคั่งจริง ๆ ดังนั้น
วรรณคดีซึ่งเป็นหนังสือที่แต่งมานาน จึง
มักเป็น หนังสือ ที่ มีคุณค่าที่ผู้ใหญ่ เห็น

เด็กและหนุ่มสาวมักไม่ค่อยเห็น นอก
จากหนุ่มสาว และ เด็ก ทม พนเพในครอบ
ครัว หรือในโรงเรียนที่พาให้เข้าใกล้
วรรณคดี ทำให้เขาถึงวรรณคดีได้ง่าย.

สิ่งที่น่าประหลาดใจเกี่ยวกับวรรณคดี
ก็คือ แต่ละเรื่องมักแสดงพัฒนาการทาง
อารมณ์ของผู้แต่งว่าอยู่ในระดับสูง แม้
จะมีชีวิตในสังคมที่มีอารยธรรมอยู่ในขั้น
ต้น เช่น ผู้แต่ง ลิลิตพระลอ ก็ผู้แต่ง
เงาะป่า อยู่ในกาลเวลาห่างกันหลายร้อย
ปี แต่พัฒนาการทางอารมณ์ของผู้แต่ง
ลิลิตพระลอ ก็สูงมาก ผู้แต่งลิลิตพระลอ
ทำให้เห็นอยู่ตลอดเวลาว่า สำนึกใน
ความเร่าร้อนของความรัก รู้ว่าความรัก
อาจนำไปถึงความตาย รู้ว่ามนุษย์เป็น
ทาสของอารมณ์อย่างนางสังสาร และรู้
ว่าความรักอาจ ทำให้มนุษย์ แสดงเกียรติ
สูงส่งได้ ทั้งเงาะป่า และลิลิตพระลอ
แสดงอารมณ์ของความรัก อย่างเดียวกัน
ผิดกันแต่ผู้แต่งเงาะป่า ไม่อาศัย
เวทมนตร์คาถา เพราะสังคมในสมัยท่าน
รับรู้แล้วว่า ความรักอาจชักพามนุษย์ไป
สู่ความพินาศ และสู่เกียรติยศได้ แต่
ในสมัยของผู้แต่งลิลิตพระลอ สังคมยัง

นิยมอ้างเทวคาหรือผี ว่าเป็นผู้บันดาลให้
มีเหตุการณ์ที่ผิดไปจากธรรมดา.

๑๐. อารมณ์ขัน

ลักษณะสำคัญอันหนึ่งของวรรณคดี
ไทย ซึ่งเรากล่าวเสียมิไถ่คือ อารมณ์
ขัน คุณสมบัตินี้เป็นคุณสมบัตินี้ในวัฒนธรรม
ไทย จึงไม่น่าประหลาดใจที่มีปรากฏ
ในวรรณคดีไทย จะเห็นได้ว่ามีอยู่เกือบทุก
แห่ง ที่เป็นที่ยกย่องก็มีใน ขุนช้างขุนแผน
ใน มหาชาติกลอนเทศน์ และใน ระเด่น
ล้านโล เรื่องหลังนั้นผมอายย่นนานมา ก็
โดยอาศัยอารมณ์ขันเป็นใหญ่ แม้ในลิลิต
พระลอ ซึ่งเป็นเรื่องเศร้า ก็ยังไม่ขาด
อารมณ์ขัน เช่น หมอเถาเจ้าผด ก็กระทำ
เกินไป และในคำเช่น “เอาสินสางสอก
จ้าง แข็งคงเหล็กเงินจ้าง อ่อนไถ่คงใจ”
ที่นึกไม่ออกว่ามีหรือไม่มีก็คือ ลิลิตตะเลง
พ่าย อารมณ์ขันของคนไทยที่ปรากฏใน
วรรณคดี มีลักษณะคล้ายของพวกชนชาติ
ที่พูดภาษาอังกฤษซึ่งขึ้นชื่อเอง กวักเป็น
เจ้า ก็หัวเราะว่าเจ้าทำอะไรขึ้น ๆ เป็น
พระเจ้าแผ่นดิน ก็เห็นว่าราษฎรของท่าน
ชอบทำอะไรขึ้น ๆ เป็นต้น เขาว่าคนชาติ
อื่นไม่ค่อยมีอารมณ์ขันแบบนี้ ไม่ทราบแน่
ว่าเป็นคำกล่าวเท็จจริงแค่ไหน เพราะ

เช่นเรื่องกว้างขวาง สอดคล้องในเวลาอันน้อย
ไม่ได้.

๑๑. สัญญลักษณ์ในวรรณคดี

การอ่านวรรณคดีโดยตีความหมายว่า
สิ่งนั้นคือสัญญลักษณ์ของสิ่งนั้น เป็นวิธีการ
ที่เกิดขึ้นหลังจากที่เกิดความก้าวหน้าใน
วิชามนุษยวิทยา (anthropology) นัก
มนุษยวิทยาและผู้มีปัญญาอื่น ๆ เกิดความ
เข้าใจว่ามนุษย์เมื่อมีอารยธรรมขั้นต้น
(primitive) เข้าใจชีวิต หรือสัจธรรม
แต่แสดงออกมาเป็นถ้อยคำภาษาหรือเป็น
วิชาไม่ว่าเช่นคนที่เรารู้จักก้าวหน้ามาก
แต่ความเข้าใจชีวิตนั้นซ่อนอยู่ตามเพลง
ร้องตามกวีพยางค์ดนตรีต่าง ๆ และแสดง
ไว้ในรูปต่าง ๆ เป็นนิทานเปรียบเทียบอย่าง
เป็นอุปมาอุปไมยต่าง ๆ อย่าง ยิ่งเมื่อเรา
เพลงของทองถิ่นมาพิจารณาศึกษาก็จะ
เห็นจริง แล้วก็มีกวีใช้นิยายทองถิ่นเป็น
โครงเรื่องแต่งหนังสือ แต่งบทกวีขึ้น
ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวเนื้อเรื่อง เพราะเป็น
ที่เข้าใจกันค่อนแล้ว เช่น เรื่องความรัก
ระหว่างมนุษย์กับยักษ์ ต้องมีการผิดใจกัน
แล้วก็มีใครเขาเปรียบใครข้างหนึ่ง หรือ
เรื่องมโนห์ราที่พระสวณ ก็แสดงให้เห็น
ว่า คนหรือสิ่งที่ไม่แปลกเข้ามาในพวก บ่อม

จะมีพระนางว่าเป็นภรรยา และพยายาม
กำจัดเสีย ก่อนที่ภรรยาจะมาลง เรื่อง
รณากับเจ้าเงาะแสดงถึงความจริงข้อที่ว่า
ของที่เห็นได้ชัดว่าเปล่า อย่างคราวที่ผิด
จากที่เห็นจากการพิจารณาใกล้ซึกเป็นคน
ละอย่างไปเลยที่เกี่ยว พระสังขนั้นแสดง
ลักษณะอารมณ์ขันของไทยมาก เมื่อเป็น
เด็กก็ซ่อนตัวอยู่ในสังข์ ครั้นโตขึ้น รู้แต่
ว่าการซ่อนตัวเช่นนั้น มีภรรยาคนใดจาก
คนที่ไม่ทำอะไรให้ลกซึ้ง แต่ก็ไม่เช็ดหลาย
ยังทำตัวเป็นเงาะป่ามาใช้ ให้พ่อตาเข้าใจ
ผิดเล่น แล้วยังแกล้งให้เข้าใจผิดมากขึ้น
เพื่อความสนุกของตน เช่นเล่นกับเด็ก
แล้วทำโกรธเด็ก และบวพอกาตาคอนข้าง
จะซึกขึ้นกลว แต่จะเห็นได้ว่า พอพระสังข์
พบนางมณฑา พระสังข์เปลี่ยนเป็นคตพอ
คือว่า ไม่ขบเล่นเลย แต่ทั้งหมดคนแสดง
โดยอาศัยพระสังข์ซ่อนตัวที่แท้ไว้ในรูป
เงาะทองถิ่น เรื่องนี้จะกล่าวให้ละเอียด
ก็อาจใช้หน้ากระดาษหลายหน้า จึงขอยก
แต่เพียงนี้ไว้ก่อน.

๑๒. เหตุใดจึงต้องสอนวรรณคดีใน มหาวิทยาลัยและโรงเรียน

ข้อสังเกตในเรื่องวรรณคดีนั้นมากมาย
ไม่สามารถจะกล่าวให้ครบได้ เพราะ

เอกสารจะยาวเกินไป ในตอนนี้จะขอยก
กล่าวถึงปัญหาที่มักถกเถียงกันเสียบ้าง
ปัจจุบันมีความคิดเกี่ยวกับการศึกษาใน
มหาวิทยาลัยเป็นสองแนว แนวหนึ่งของ
การให้นักศึกษาเรียนวิชาชีพให้เร็วที่สุด
โดยอ้างว่า เวลาที่ให้ศึกษาในมหาวิทยา
ลัย ๔ ปี ไม่เพียงพอที่จะเรียนให้ประกอบ
อาชีพได้ทัน อีกแนวหนึ่งอ้างว่า นัก
ศึกษาที่ไม่มีความรู้กว้างขวางนั้น ไม่เข้า
ใจชีวิต จึงจะเรียนวิชาชีพไว้มาก แต่ก็
ประกอบอาชีพไม่ได้ดีในประเทศไทย เมื่อ
มีการถกเถียงกันในเรื่องนี้ มักยกเอา
ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส หรือประเทศใด
ประเทศหนึ่งในยุโรปมาเปรียบกับสหรัฐ
อเมริกา และมักชี้ว่า แนวความคิดให้
นักศึกษามีความรู้กว้างขวาง คือให้รู้
ประวัติศาสตร์ วรรณคดี ศาสนา ฯลฯ
บวกเข้ากับวิชาชีพ เช่น วิศวกรรมศาสตร์
เป็นแนวของอเมริกัน แต่ที่จริงแล้ว แนว
ดังกล่าวเป็นแนวของประเทศใหม่ ประเทศ
ในยุโรปนั้น ความรู้ทั่วไปที่ทำได้
มนุษย์เข้าใจชีวิต เช่น วรรณคดี ศิลปะ
ประวัติศาสตร์ ฯลฯ เกือบจะไม่ต้องเรียน
จากหนังสือหรือโรงเรียน สิ่งเหล่านั้นเป็น
ประสบการณ์ในชีวิตนั่นเอง พิพจน์

มีอยู่ทั่วไปทุกเมือง ระเบียบภาพ ห้องสมุด
ประชาชนเห็นและใช้อยู่ทุกเมืองเขาวน
แต่ในสังคมใหม่ ประวัติศาสตร์เรียนยาก
วรรณคดีของตัวก็ยังไม่ค่อยชอบ ท้องอาศัของ
ประเทศอื่น จิตรกรรมก็ต้องลอกเอามา
ภาพที่นิยมโดยมากก็ชอบในประเทศ
เก่า ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา มีเงินซื้อภาพ
จากยุโรปมาได้ แต่เทียบที่มีในยุโรปก็ยัง
น้อย คนอยู่เมืองเล็ก ๆ เกือบจะไม่เคย
เห็นอะไรเลย ดังนั้น เมื่อนักเรียนมาเข้า
มหาวิทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่ตามเมืองใหญ่ ๆ จึง
ต้องให้โอกาสนักเรียนเหล่านั้น ได้เห็น
ได้ยินสิ่งที่นักเรียนในเมืองใหญ่ได้เคย
เห็นและคุ้นเคยมา สรปแล้วก็คือ ความรู้
กว้างขวาง เป็นสิ่งที่จำเป็น แต่จะให้
นักเรียนนักศึกษาได้ใช้เวลาไหน ก็ต้อง
แล้วแต่ความสะดวกที่จะทำได้.

แต่ในประเทศไทย จะเป็นเพราะเหตุ
ใดก็ตาม ยังมีความคิดไปในทางว่า คน
ที่จะใช้วิชาเทคนิคเป็นอาชีพนั้นไม่จำเป็นต้อง
มีความรู้ในด้านที่จะทำให้เข้าใจชีวิต
โดยไม่คำนึงว่า คนที่ไม่รู้วรรณคดีของ
ชาติตนเรียกว่าเสียโอกาสที่เป็นพลเมือง
ของชาติมาก เปรียบเหมือนเกิดเป็นคน
ไทยแต่ไม่เคยเห็นพระแก้วมรกต ใครเป็น

คนเลื้ยหาย ก็ตัวคนที่ไม่เคยเห็นนั่นเอง เขาไม่ได้รับความ อิ่ม เอิบใจ เช่น คนที่ได้เคยเห็น กันนั้น การให้เรียนวรรณคดีก็คือ การให้นักเรียนหรือนักศึกษามีโอกาสเข้าใจวัฒนธรรมของคนให้ดี ผู้ใหญ่มักว่าเยาวชนหรือคนรุ่นใหม่ ไม่รักวัฒนธรรมของคน แต่คนเราจะรักสิ่งที่เราไม่รู้จักอย่างไรได้ถ้าเยาวชนไม่รักวัฒนธรรม ก็เป็น ความ ผิดของ ผู้ใหญ่นั้นเองที่ไม่ทำให้เขารู้ว่าวัฒนธรรม ของเขามีอะไรดีอย่าง การเรียน วรรณ คีตมี ผลต่อ ประเทศ ชาติ มาก แต่ไม่เป็นที่ประจักษ์แก่คนทีมองดูอะไรอย่างผิวเผิน.

๑๓. ควรเรียนวรรณคดีอย่างไร

คำถามข้อนี้ตอบได้ง่าย แค่นักกลั้วจะยาว จึงต้องขอรวบรัด ซึ่งคงจะทำให้เกิดความเข้าใจไม่แจ่มแจ้งบ้าง การเรียนวรรณคดี นั้น ต้อง แบ่ง ออก เป็น หลาย ชั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถม เราไม่หวังความเข้าใจ หวังแต่จะปลูก "เชื้อ" ให้สนใจ ให้รัก เราจึงเสาะหาสิ่งที่เด็ก ๆ พยจะฟังได้ เช่น เนื้อร้องของเพลงดี ๆ ที่เด็กจะสนุกสนาน ไม่ควรคิดว่าจะสอนวรรณคดี โดยเราเอากลอนที่ไม่ค่อย

เพราะมาแต่งสอนคดีกรรม การทำเช่นนั้นถ้าจะทั้งไรสอนคดีกรรม โดย ขาด ขาด กลอนเป็นเครื่องช่วยก็อาจทำได้ แต่ไม่ช่วยสอนวรรณคดี ในการสอนวรรณคดี เราต้องปลูกฝังรสนิยมเสียตั้งแต่เด็ก ๆ กลอนที่ไม่ค่อยเพราะนั้น สำหรับประเทศอื่นเขาถือว่าเป็นของแสดง วรรณคดีคือเครื่องเรีงรมย์ไม่ควรสับสนกับการสอนบรรยาย.

ในวัยรุ่น หรือ เมื่อนักเรียน มาอยู่โรงเรียนมัธยม นักเรียนจะเริ่มมีความต้องการจะวิพากษ์วิจารณ์ นักเรียนในวัยนี้จึงควรได้รับการสนับสนุนในทางนี้ คือควรให้มีหนังสือหลายประเภทหลายชั้นให้อ่าน เพื่อจะได้รู้จักเปรียบเทียบ หนังสือที่ดีด้วยเหตุต่าง ๆ หนังสือบางเล่มมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ บางเล่มทางกวี บางเล่มในทางสอนใจคน ฯลฯ นักเรียนควรมีโอกาสแสดง ความคิด วิचार สิ่งที่ยกพ่อง ใน หนังสือ และ ควร หาโอกาสซึ่งให้นักเรียนไม่สามารถเห็นได้ด้วยยังอยู่ในวัยเยาว์ เช่น ความคิดของชนข้างเป็นความคิดสำหรับภรรยา ความชั่วของชนข้างเป็นความชั่วที่ทำลายสังคม ส่วน ชน แขน นั้น ความ ชั่ว เป็น ความ ชั่ว ส่วนตัว แต่ความคิด คือความซอสดิบ

ต่อพระเจ้าแผ่นดินนั้น เป็นความกตัญญู
สังคมแบบโบราณไว้ได้ และในสมัย
ความคชชนแปรรูปไปเช่นไร หนังสือ
วรรณคดีไม่ได้มีพระเอกนางเอกไว้ให้คน
อ่านเอาอย่าง เพราะโดยมาก คนก็
เป็นแบบชนบทนั้น ห้ามมทางอารมณ์ที่จะ
นำมาแต่งเป็นบทกวีหรือเรื่องที่สะท้อนใจ
ไต่ยาก ถ้าหากอิเหนาเป็นเจ้าชายที่เป็น
สัปปะในพระพุทธรูปศาสนา กวีก็ไม่อาจทำ
ให้หนังสือเรื่องอิเหนาจับใจคนมาหลายชั่ว
อายุคนได้ อนึ่งควรจะช่วยให้นักเรียนได้
เห็นสิ่งที่คนไม่มีจินตนาการไม่เห็น เช่น
เวลาที่วันทองถูกชนแค้นมาพาไปจากบ้าน
ขุนช้าง วันทองถูกมณฑรมหาละลวยด้วย
กลัวว่าขุนช้างจะฆ่าด้วย วันทองจะออก
จากบ้าน ก็หยุดกลาสักแว่บกับคนไม่
ต่าง ๆ “ถ้าคุณเอ๋ยจะก่อนไปก่อนแล้ว
ทั้งเกศแก้วพดลยี่สิบศรี จะโรยร้างห่าง
สนกลนมาลยาไสยเอ๋ยกับจะมาพบ” การ
เล่านี้เป็นคนจริง ๆ จะเล่าอย่างไร หรือใน
เรื่องสังข์ทองการที่ พระสังข์หนีพนมรุท
นั้น ก็เพราะนางพนมรุททำให้ไว้วางใจ
ไม่ได้ แต่พนมรุทก็ได้พิสูจน์ความรัก
ให้พระสังข์เห็นก่อนตาย ด้วยการเขียน
มนตร์ไว้ที่แผ่นหิน พอพนมรุทตาย

พระสังข์ก็ลงมือช่วยกันทั้งหมด คิดถึง
แต่ความรักที่พนมรุทมีต่อตนเท่านั้น
และ ความรักระหว่างคนหรือสัตว์ที่ผิด
แปลกกันนั้น มักมีผลให้ความซอกแซกอย่าง
ไร ยิ่งยี่สิบนั้นก็เคยบอกไว้แก่พนมรุท
และอ้างเรื่องพระรถกับเมรี ให้ฟัง.

สิ่งแปลกที่แปลกที่เป็นเครื่องประกอบให้
หนังสือมีชีวิตชีวา มีรสต่าง ๆ เช่น
สำนวนโวหารของกวี ที่ทำให้เกิดความ
หวนไหวแก่อารมณ์ เช่นในพระราชนิพนธ์
อิเหนา—ตอนขมขายกลืนหอยไป “ว่าแล้ว
ก็พากันคลาไคล ดำเนินในแนวป่าพนาศรี
ยลันทรทรงกลดหมกราคี เหมือนจะชวนให้
ลึกลาไป ลมทวนอวลกลิ่นยี่หรง หอม
ตระหลยชอมมาในป่าใหญ่ เหมือนเมื่ออยู่
ในถ้ำอาไฟ รวยรินชื่นใจด้วยมาลา คึก
พลางนางทรงกรรแสงว่า ขอรอยกรรม
ทำไว้เป็นหนักหนา เกิมพลัดถ้าจิดจาก
ภारा มาอยู่คหาค่อยคลายใจ มีสามาซ้ำ
ให้จำจาก พลัดพราก ถ้าทองผ่องใส
อกเอ๋ยไม่เคยเกินไพร่ เคยสำราญแต่ใน
พระบร ครองนตกรไว้ไต่ยาก ถ้ายาก
ซอกแซกทศร์ แต่เกิดอะไรองก็ไม่มี จะ
เหยียบย่างจรลกลไลใด จำจิดจึงจำลดา
เจียบาทานกักรองให้ ย่างย่องจึงจูงกัน

คลาไคล มรคาเรไปก็ไม่มี ไคยีนสำเนียง
เสียงขบถา ร้องชมจินทราย้อยม
เหมือนจะถามข่าวมาด้วยปรานี มารศรี
"ไคพวงเงาใจ" สิ่งเหล่านี้เปรียบไคกับ
ฉากและเครื่องแต่งกายตัวละคร ในการ
แสดงละคร ถ้าฉาก เครื่องเรือน
เครื่องแต่งกายตัวละคร ไม่เหมาะสม
กับท้องเรื่อง หรือลักษณะนิสัยของตัว
ละคร หรือไม่ตรงกับสมัย ละครก็ไม่มีรส
ฉันทิโกณนั้น ผู้แต่งหนังสือก็ของระมิต
ระวังใช้สิ่งประกอบทกล่ามามันให้เหมาะ
สมในหนังสือเช่นเดียวกัน ถ้าเป็นหนังสือ
วรรณคดี ของ เหล่านี้ ก็ สอด คล้อง กันไป
หมด ความไพเราะของส่วนต่าง ๆ ไม่
ลุ่ม ๆ ดอน ๆ และความดีของวรรณคดีใน
ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ครกกระตองหาทาง
ทำให้นักเรียนสังเกตเห็น แต่ไม่ใช่
ด้วยวิธีบอกให้เชื่อ แต่จะต้องด้วย
อธิบาย ฉลาดที่จะทำให้นักเรียนแลเห็น
เองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้.

ครั้นถึงชั้นอุดมศึกษา การใช้
จินตนาการ ความสามารถที่จะสังเกตสิ่ง
ต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว นักเรียนก็พอ
จะทำเองได้โดยไม่ต้องอาศัยครูมากนัก
(ถ้าหากว่าการสอนไม่ได้ทำมาด้วยวิธี
ท่องจำ และ จด จำเนื้อเรื่อง อย่าง ทพบ

ในโรงเรียนของเราด้วยมาก) ในชั้นอุดม
จึงอาจเรียนวรรณคดีชั้นยาก เช่นเรื่องท
ไม่มีตัวละคร หรือประเภทที่ต้องใช้ความ
รู้ทางอักษรศาสตร์มาก เช่นเรื่อง
ตะเลงพ่ายนั้น ถ้าไม่มีความรู้ก่อนไม่ได้
แต่เรื่องอิเหนามีแค่คำที่ใช้ในกลอน
ธรรมดาโดยมาก ไม่อาศัยศัพท์และลง
ไม่อาศัยกลวิธีของฉันทลักษณ์ อาศัย
จินตนาการและรสนิยม ไม่ถึงชั้นอุดมก็
อ่านได้ ในชั้นอุดม การศึกษาวรรณคดี
ก็ต้องทำอย่างผู้ใหญ่หรืออย่างวิชาการ
มากขึ้น เช่นควรรู้ตำนาน รู้จักเปรียบเทียบ
และประเภทของวรรณคดี แต่ก็ต้อง
ไม่ลืมสิ่งสำคัญที่สุดคือ ความสำเร
งอารมณ์ ถ้าไม่สำเรแล้ว หนังสือวรรณคดี
ก็กลายเป็นตำราภาษาศาสตร์ หรือตำรา
สังคมวิทยาไป และขออย่าบอกครั้งว่า ถ้า
จะใช้วรรณคดีเป็นตำราเรียนจริยธรรม
อย่างต้น ๆ แล้ว อย่าหวังเสียเลยจะดี
กว่า ถ้าหวังความเข้าใจชีวิต วรรณคดี
ไทยก็เป็นเครื่องช่วยได้ดั่ง.

ก่อนที่จะจบลงนี้ จะต้องขอเรียนให้
ท่านที่อ่านเอกสารนี้ทราบว่า เอกสารนี้ทำ
อย่างไม่ประณีต และทำเพื่อประกอบการ

บรรยาย แต่หวังว่าจะเป็นประโยชน์ใน
การพิจารณาพรรคของไทยบ้าง ชัยควร
สังเกตในเรื่องพรรคไทยยังมีอีกมาก
โดยเฉพาะพรรคของถน ถ้าจะกล่าวใน

เรื่องนั้น จะคงอาศัยการค้นคว้าอีกมาก
หวังว่าจะมีผู้ที่มีความรักกว่าผิเขียน
เอกสารนี้ เผยแพร่ความนึกคิดของท่าน
ในเรื่องนั้นบ้าง.

๑. แม่นมความรู้คง

ฉบับมณฑล

หัวแหวนกำแพงนคร

ทองบรอนรพพ

สัพพัญญู

หอนจีน

ตาโลก

หอนแก้วมศรี

โลกนิติ

บทบรรณาธิการ

งานของ สมเด็จ ฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

พระคุณวุฒิ และ พระปรีชาสามารถของ สมเด็จ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ตลอดจนผลงานของพระองค์ท่านในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ประวัติศาสตร์ โบราณคดี การศึกษาราชบัณฑิตยสถานเป็นที่ประจักษ์ทราบกันอยู่แล้วว่าพระองค์ท่านทรงรอบรู้และเชี่ยวชาญในวิชานั้น ๆ อย่างมากและลึกซึ้งเพียงใด ถ้านำเรื่องราวทั้งหลายเหล่านั้นมาพรรณนาแล้วคงจะยาวเป็นอันมาก ดังนั้น จะขอนำเพียงผลงานบางส่วนเฉพาะที่เกี่ยวกับ วิชาบรรณารักษศาสตร์ มาแสดง เพราะเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นตัวอย่างที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง มาเพื่อสวดพระเกียรติคุณ แห่งพระองค์ ให้ปรากฏอีกครั้งหนึ่ง.

งานด้านที่ใต้ทรงกระทำไว้ พอแยกได้เป็น ๒ ประการ คือ : ๑. งานหนังสือ และ ๒. งานหอพระสมุด.

งานหนังสือ นั้น พระองค์ ท่าน พระนิพนธ์เรื่องราวต่าง ๆ ไว้เป็นอันมาก ล้วน

แล้วแต่ สามารถ ใช้ค้นคว้า อ้างอิงได้เป็นอย่างดี เพราะ ได้ทรงไว้ ด้วย ความรู้ โดยการศึกษาหาหลักฐาน ทั้งด้วยพระองค์เอง และทรงมอบหมายให้ผู้อื่นช่วยสืบสวนให้ ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้มีความสามารถในด้านนั้น ๆ ทั้งสิ้น อาทิ เช่น โพรเฟสเซอร์ จอร์จ เซเคส, พรหมพงศ์ ศาสตราจารย์, พระเจน จินอักษร และ มหาอำมาตย์โทวงศ์วรณ.

จำนวนที่พระนิพนธ์ไว้นั้น รวบรวมได้ดังนี้ คือ :

๑. พงศาวดาร	๑๓๔	เรื่อง
๒. โคลงกลอน	๕๒	เรื่อง
๓. คำนาน	๗๖	เรื่อง
๔. อธิบาย แทรก	๑๕	เรื่อง
๕. ประวัติ	๑๖๐	เรื่อง
๖. คำาน	๑๐๓	เรื่อง
๗. เรื่องในนิยายสาร สยามสมา-		
คม	๑๐	เรื่อง.

จะเห็นว่าหนังสือเหล่านั้นครอบคลุมในวิชาการในหลายด้านด้วยกัน ทั้งร้อยแก้ว

๑. หอรบ ได้ทรงดำริ เพื่อรวบรวม
รูปภาพ เหตุการณ์ บุคคล และสถานที่
ที่เกี่ยวข้องจากบ้านถ้ำยรป่าข้าง รวบรวม
รวมจาก กระดาษภาพถ่ายของ หลวง คีรี
รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ บ้าง และ
ของส่วนพระองค์เองบ้าง และเมื่อรวบรวม
ถ้ายรูปหลวงไปก็ให้รวบรวม กระดาษภาพ
ทั้งหลายนั้นเข้ามาไว้ในหอรบนี้.

งานนี้ทำให้ได้ภาพต่าง ๆ ในขณะเมื่อ
มีเหตุการณ์นั้น ๆ ไว้ ซึ่งต่อไปในภาย
หน้าอาจจะใช้สืบสวนค้นคว้า อ้างอิงเป็น
หลักฐานได้ อนึ่งงานนี้ยังไม่สำเร็จบริบูรณ์
เพราะฉะนั้น จึงควรติดตามรวบรวมดำเนิน
งานนี้ต่อไปอีกในภายหน้า.

๒. หอจดหมายเหตุ เพื่อรวบรวม
หนังสือหลักฐานทางราชการไว้เป็นแหล่ง
เก็บ เพื่อไว้ให้ใช้ได้ในเวลาต่อไป
สำหรับ เป็นหลักฐานในการ แต่ง หนังสือ
พระดำริครั้งแรกก็โดยส่งไปตามกระทรวง
ต่าง ๆ ว่า หนังสือต่าง ๆ ที่พบ ๒๕ ปี ไป
แล้วให้รวบรวมส่งเก็บในหอ.

งานนี้ ขณะนี้มีการ ทออยู่ในโครงการ
ของหอสมุดแห่งชาติแล้ว เข้าใจว่าใน

โอกาสข้างหน้า คงมีการ รวบรวม จัดเป็น
หอจดหมายเหตุที่สมบูรณ์แท้จริงต่อไป.

งานที่ทรงมี คอห่อสมุดคืออย่างหนึ่งที่
ควรนำมากล่าวในสุดท้ายนี้ก็คือ “พระ
อนสรณ์ที่ไม่ตาย” ของพระองค์ท่าน อัน
ได้แก่ “หอสมุดตำรง ราชานภาพ” ที่
รัฐบาลสร้างคึกหอสมุดให้ และ ม.จ.
หญิงพณพิศมัย ทิสกุล ทายาทในพระองค์
ท่าน ประทานหนังสือส่วนพระองค์ท่าน
กว่า ๗,๐๐๐ เล่มและบรรดาสังของส่วน
พระองค์ท่านทั้งหลาย มอบให้เป็นสมบัติ
ของชาติ เพื่อใช้เป็นที่ศึกษาค้นคว้า
สืบค้นคว้า ศึกษาหาได้จากหนังสือ
และอุปกรณ์เหล่านั้น.

งานบ้านบรรณารักษศาสตร์ที่กล่าวมา
นี้เห็นได้ว่า พระองค์ ท่านทรงได้กระทำไว้
เป็นอันมาก เป็นอย่างหนึ่งในบรรดาสัง
ทั้งหลายที่ได้ทรงกระทำไว้ และคงทยอย
มาเป็นสมบัติของชาติ อันควรที่เรายัง
เชิดชู ปลูกฝังรักษาไว้สืบกาลนาน.

ขอทูลถวายอนโมทนา ในส่วนพระ
กุศลที่ทรงกระทำไว้ดังกล่าว ณ ที่นี้ขอ
ความสำนึกในพระกรุณา.

แผนกข่าว

การอบรมบรรณารักษศาสตร์

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะ
จัดให้มีการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์
แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ใน
ระหว่างปีเรียนภาคต้น คือ ในระหว่าง
วันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

การอบรม จะแบ่งหมวดวิชาเป็น ๓
หมวด คือ :

หมวดที่ ๑ — การเลือกซื้อหนังสือ
และใช้ประโยชน์
จากหนังสือ.

หมวดที่ ๒ — การจัดจำแนกหมู่
หนังสือและทำบัตร
รายการ.

หมวดที่ ๓ — การดำเนินงาน
ห้องสมุดโรงเรียน.

จำนวนผู้สมัคร สมาคมจะรับสมัคร
ผู้เข้าอบรม หมวดละ
๑๕๐ คน ตามลำดับ
ผู้สมัครก่อนหลัง.

หมายเหตุ สมาชิกของสมาคมฯ
และผู้ที่เคยรับการ

อบรมมาแล้ว จะได้รับ
รับการพิจารณาก่อน.

กำหนดรับสมัคร

ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม-๑๕ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๕๑๐ จนกว่า
จะครบจำนวนที่ต้องการ.

สถานที่รับสมัคร

ที่ทำการของสมาคมฯ
เลขที่ ๒๔๑ ตึกอรทัย
เทพกัญญา หน้าวัด
ยวณิเวศ บางลำภู
ถนนพระสุเมรุ พระ-
นคร โทร. ๕๕๘๐๖

เวลารับสมัคร

รับสมัครทุกวัน ระหว่าง
๘.๓๐ -
๑๖.๓๐ น. เว้นวัน
เสาร์ และวันอาทิตย์.

สถานที่อบรม

โรงเรียนช่างก่อสร้าง
อุเทนถวาย ถนนพญา-
ไท พระนคร.

วันรายงานตัว

ผู้เข้าอบรมจะต้องไป
รายงานตัว ณ สถานที่
ที่อบรม ในวันที่ ๒๑-
๒๒ สิงหาคม พ.ศ.
๒๕๑๐ ตั้งแต่ ๕.๐๐
-๑๖.๓๐ น.

ขอเชิญผู้ที่สนใจ ขอระเบียบการ
ละเอียดและสมัครทันที สำนักงานของ
สมาคม ฯ.

ข่าวปฏิคม

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้
จัดงานเลี้ยง นานาชาติ เพื่อเป็นเกียรติแก่
อาจารย์ รสา วงศ์ยังอยู่ ซึ่งได้เดินทาง
กลับจากภาระไปทำงาน ณ ต่างประเทศ และ
เลี้ยงส่ง ศาสตราจารย์ สุนทรภักดิ์
อำพันวงศ์ และอาจารย์ บรรจง นิราศะบุตร
ซึ่งจะเดินทางไปร่วมประชุมและทำงานใน
ต่างประเทศ ที่ สำนักงานของสมาคม ฯ
เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๐
พิธีเริ่มแต่ เวลา ๑๖.๓๐ น.

งานนี้ได้มีการรวมการบริหาร สมาชิก
ศิษยานุศิษย์ไปร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก.

บัดนี้ ท่านอาจารย์ทั้งสองได้ขอกิน
ทางไปเรียบร้อยแล้ว.

ข่าวห้องสมุด

๑. ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบ
วิทยาลัยได้จัดงาน "วันห้องสมุด" ขึ้น
อันเป็นประเพณีสืบเนื่องมา ในวันที่ ๑
มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐ เพื่อเปิดโอกาส
ให้ คณะจารย์, ผู้ปกครอง, ศิษย์เก่า ของ
โรงเรียน ผู้มีจิตศรัทธา ตลอดจน
นักเรียนทั้งหลาย ได้บริจาคทรัพย์สินของ
บำรุงห้องสมุด.

ปรากฏว่าได้ มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาค
บำรุงห้องสมุดในครั้ง นี้เป็นจำนวนมาก.

๒. คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน
อนงคาราม (ในอุปถัมภ์เทศบาลนครธนบุรี
และสโมสรโรตารี ธนบุรี) ได้จัดงาน
เนื่องในสัปดาห์คล้ายวันเกิดห้องสมุดขึ้น
กำหนดงานตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ถึง
วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ ระหว่าง
เวลา ๑๒.๐๐ น. ถึง ๑๘.๐๐ น. ทุกวัน
และในวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐
ได้มีกำหนดรายการพิเศษ ดังต่อไปนี้ :

วันศุกร์ ที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐

เวลา ๑๐.๐๐ น. ประภทสวดทำนอง
สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ของโรงเรียน
ต่าง ๆ ในรอบคึกคัก.

เวลา ๑๕.๓๐ น. ประธานกรรมการ
ห้องสมุดกล่าวคำปราศรัย.

เวลา ๑๕.๔๕ น. ประวศสวททำนอง
สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย รอบชนะเลิศ.

เวลา ๑๖.๓๐ น. นางสาววิญจนา
อินทรกำแหง นายกสมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย แสดงปาฐกถาเรื่อง
“ห้องสมุดกับการศึกษา”

เวลา ๑๗.๓๐ น. ประธานกรรมการ
ห้องสมุด มอบรางวัลแก่โรงเรียนชนะเลิศ
สวททำนองสรรเสริญพระรัตนตรัย.

ข่าวอนุโมทนา

นายสวัสดิ์ โอสถานุเคราะห์ ประธาน

กรรมการบริษัท โอสถสภา จำกัด ได้มี
จิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ สิ่งของบำรุง
ห้องสมุด ดังต่อไปนี้ :

๑. ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมวัดเทพ-
ศิรินทร์ พัดลม, ไฟฟ้า, ชั้นหนังสือ และ
หนังสือ คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น ๑๖,๐๐๐
บาท.

๒. ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบ
วิทยาลัย หนังสือคณิตศาสตร์และวิทยา-
ศาสตร์ คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น ๕,๐๐๐
บาท.

ขออนุโมทนาในส่วนกุศลทั้งนี้เป็นอย่างสูง.

๑. ทำงานเพราะรักงาน
พลังงานบันดาลมี

๑. ทำงานใจจดจ่อ
ผลงานย่อมดำรง

จิตเบิกบานงานเดินดี
ด้วยแรงจิตนำพิศว
ไม่ย่อท้อเจตนจำนง
เป็นอนุสรณ์ถาวรเล

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ

ของเดิม

“บุคคลิก”

คำว่า “บุคคลิก” นี้เป็นคำใช้เขียนพิเศษพจนานุกรมภาษาอังกฤษ Book Club อันเป็นชื่อที่หมายถึงสโมสรนักอ่านหนังสือหรือหอสมุด แก่ท่านพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นมหิศราชหฤทัย ทรงดำริคตินำมาตั้งขึ้น เพื่อใช้แทนคำว่า แขนงหรือธนาคาร เพื่อประสงค์ที่จะยกย่องของ กิจการงาน ให้ผิดแผกไปจากงานธนาคารทั่วทั้งเทือกนี้ กรมหมื่นมหิศราชหฤทัยทรงวิพากษ์วิจารณ์การแบ่งกั ทรงแริเริ่มจัดขึ้นอาจดำเนินไปไม่ตลอดรอดฝั่ง

ทั้งนี้จะเห็นในสำเนาคำถวายบังคมทูลตั้งคุกมานี้ “... จึงใคร่ได้เสียดลเรยกออกพัตินว่า “บุคคลิก” สำหรับไทย ฟังก็คิดแปลเล่นขึ้น ๆ ไม่รู้ว่าอะไร ถ้า

ผู้รังพึงเข้าใจว่าขี้ขลาด โสเบร และทำอะไรก็อะไรให้เกลียดขี้ขลาดเพื่อไม่ให้ทราบว่าการแบ่งกั....”

นัยว่าคำว่า “บุคคลิก” มีที่ใช้หมายก็ยังไม่แน่ชัดได้เป็นของแปลกอยู่จึงคัดมาเพื่อทราบ

“บุคคลิก” นี้ ค่อนข้างกลายเป็นบริษัทแบ่งกัสยามก็มีมาจล ทุนจำกัด และเจริญเติบโตใหญ่เป็น ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ในปัจจุบัน.

(เรียบเรียงจากหนังสืออนุสรณ์ ๖๐ ปีของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ๒๕๑๐)

ดำรง เพ็ชรพลาย

แพร่พิทยา เสนอ หนังสือชั้นเยี่ยมแห่งยุค

ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒

เขียนโดย ศาสตราจารย์ คีเรก ขัยนาม

อดีตรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

- △ เล่าเหตุการณ์สำคัญเบื้องหลังฉากการเมืองการทหารครั้งใหญ่ซึ่งรับรู้เห็นมาด้วยตนเอง ทั้งก่อนสงคราม ระหว่างสงคราม และภายหลังสงคราม
- △ ใช้เอกสารหลักฐานทางการเมืองและบันทึกช่วยจำในการติดต่อสนทนาทางการทูต เป็นพื้นฐานการเรียบเรียง โดยไม่ต่อเติมเสริมสวย และไม่พรางความขมขื่นแห่งเหตุการณ์ แต่อย่างใดทั้งสิ้น
- △ ประมวลความเคลื่อนไหวในอริยาบถการเมืองทุกด้าน ที่เผชิญหน้าไทย คือด้านญี่ปุ่น ฝรั่งเศส ซึ่งทยอยเข้าคุกคามไทยเป็นระลอกๆ
- △ เป็นแก่นแห่งความจริงในชีวิตของชาติไทยยุคสำคัญ ที่เล่าตามความสัตย์จริง ปราศจากความลำเอียง และไม่มีเจตนาร้ายต่อชาติใดชาติหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

นอกจากนี้ ท่านผู้มขยทบทวนในยคนัน สามท่าน

ยังได้เขียนบทความสมทบในหนังสือเล่มนี้ด้วย คอ

อดีตนายกรัฐมนตรี ทวี บุญเกิด ได้บรรยายรายละเอียดของเหตุการณ์ภายใน
ทำเนียบรัฐบาลอย่างถ้วน ในคณตญุณยกทัพระลุยเมืองไทยจาก
บันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรี และบันทึกความจำ

ดร. ป่วย อิงภากรณ์ (ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย) เล่าเรื่องตอนเป็น
เสรีไทยโตกร่มลงมาแล้วถูกจับล่ามโซ่ ถูกหัดด้วยขบวนเกวียนเข้า
เมืองอหิยธาน และถูกใส่กุญแจมือติดกับคนข่า

พระพิศาลสุขุมวิท เล่าเรื่องลอบไปอเมริกา เข้าแถลงในที่ประชุมคณะกรรมาธิการ
วิเทศสัมพันธ์ของสภาเซเนต ถูก ส.ส. ถามว่า ไทยประกาศสงคราม
กับอเมริกา ทำไมจึงมาขอความช่วยเหลือจากสหรัฐ
เหตุการณ์พลิกพลันยคนัน รวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้ทั้งหมด

พิมพ์อย่างประณีต สวยงาม พร้อมภาพปกเป็นชุด (๒ เล่ม) ออกพร้อมกัน
ส่งเงินส่งชอล่วงหน้า

กระดาษปกอนด์ ชุดละ ๑๒๕ บาท กระดาษธรรมดา ชุดละ ๕๕ บาท

ที่แพร่พิทยา ห้างหุ้นส่วนจำกัด วังบูรพา พระนคร ๒๔๒๔๓

ท่านที่ไม่ส่งชอล่วงหน้า อาจพลาด हाชอไม่ได้